КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Ера. 6 февраль, 1969 шу. № 16 (4653). Мах 2 кап.

Масса а мехкашкара пролетареш, вlашагlкхета!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союзан Коммунистически парте Нохч-ГIалгIайн обкоман, Нохч-ГIалгIай АССР Лакхехьарча Советан Министрий Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 шера [illegible] арадуьйлу

ЮРТАШКАРЧА ПАРТОРГАНИЗАЦЕЙ СИЙЛАХЬА ДЕКХАР

Колхозийн совхозийн производства тешаш сихъяра лоаттабу къовсам боаржабара гIулакха хоадамболхаш доладакъа кхоачи юрташкарча партийни организацешка, колхозашкеи совхозашкеи болх беча коммунисташка. Организаторски политико-кхетаден балха боарам кхы а лакхбе, нахацара бувзам чIоагIбе безаш ба уж. «Юрта боахам дегIабоалабара даькъера вай планаш кхоачашъйолург йолаш хилар, — аьлад нох. Л. И. Брежнева КПСС ЦК октябрьски Пленуме доклад ше еш, материальни торокий, лакхбеннача мехка экономикан lилман прогрессеи боарамд лардa тIа лаьтта lац. Доникхача даьхье на партеи пун ерригача отряд ашеи нахь, халкъа юкъе бу организаторски политически болх дика вIашгIиехьбаьккха хилараx тийша а да».

Опыто хьех вайна, коммунисташа, партийни организацеша тIагlертта партийни, организаторски, массово-политически болх чоикбоахача, творчески наькъаш лахара, шоашта тIа дилла гIулакх чIоагIа бехктокхамо лархIара гIулакхо шоашкара хьокъак телача моттигашка толамаш доахаш хилар.

Масала йоалаеш дена могаргIйолаш я Сунженски района ХХ-ча партсъезда шерагIчеи «Победа» яхачеи колхозий парторганизацеш. Укхазарча коммунисташа цхьан бартаца а хьалхашка латта декхараш кхоачашдара тIадерзадаь а леладу шоай гIулакхаш.

Цар хIара денна ахархошта дlабоэййт юрта боахама дешашка парте чаккIоалача политика чулоацам, цунца дувзаденна колхозий хьалда декхараш. Партийни комитетаца шоай теркама юкъметтиге хоттаду кадраш хьахаржарен балхаш тIа дlанийсъерен дешаш. Ерригадоархlаме вай йоала шеш специалисташца чIоагlзьай, производстве коммунисташка хьайхле хинара дакъа лакхдаад. Парте членехи кандидатехи 90 процент гархра бараш лаьттанцен хьайбаш леладечен болх беш ба. Цар колхозой оарцагIбоах пхе шера план а ленински юбилея сийна тIанйца декхараш а кхоачашдара. Гучаьхача резервах пайда а элаш, укх тIехьарча кхаь шера продукци дукха а дукхагIа хьаккхай артеля къахьегамхоша, ебаьй артела доходаш.

Цхьабакъла, цу Сунженски районе кхыча тайпара масалаш а да вай. Дукхача, «Восход» яхача, Ленина цIерагIча колхозий ираш, цхьацайола кхыраш санна йолча парторганизацешка парте чухьарен массово-политически болх эсала лелабу. Цу парторганизацеша хIанз а кхоачам болаш ваянин ах общественни производство дегIайоалдара, тIахьежам эсала лоаттабу администрацие боахама гIулаккхашта, хIара сагата дlахачац.

Цу тайпара моттигаш хIара районе а нийсъяла мег. Йеналерча, хьнареча партийни организацешта нийсса вай а наха хьалха хаттараш а хиина хIанз а дlахоттанза йола партийни коллективаш а, цар балха боарам хIанз дlалехараша ма яхара бац. Къаьстта доагIа из цеховой партийни организацештен партийни группаштеи.

Цун бахьан да КПСС дукхача райкомашеи горкомашеи юххьанцарча парторганизацешта хIанз а кхоачамболаш кулгалдеш ца хилар, нахапа болх бара практика партийни вожакашта кIезига lомаеш, дикагIа йолча партийни коллективнай опыт кIезига йоаржаеш хилар. Кулгалдара къаьна методаш йитанза йола партийни комитеташ хIанз а дукха я. «КПСС Липецки областа Добрински райкома балха хьакъехьара» КПСС ЦК сецам дукха ха йоаццаш партийни организацешка бувцаш гучадаьлар, цу сецам тIа белгалдаьха кхоачамбоацараш дераигаш а ма дарра а вай республика партийни комитеташта а хоагIаш хилар. Шенаьшттача ледарлонех цаI я шоашта тIадилдача гIулакха хьалхара советски боахамен организацей, колхозийи совхозийи кулгалхой бехктокхам лакхбе безачь метте, цар деррига лелаш каст-каста шоай аппарата низашна къестадеш хилар. Цу тайппара партийни белхлой тIерабоах нахапа беча организаторски политически балха, юххьанцарча парторганизацешта практически новкъостал деара, тIанйеш йола решенеш кхоачаш миштa ю хьожам тIахьожаш лоаттабелга юхадет. Цу тайпара стиль я КПСС Шалински, Сунженски, цхьайолча кхыча районий. Цар дукхагIча дакъе текущи гIулаккхаш леладу, шоай теркама кIалхардувлийт районий экономика дегIайкхулара, организаторски политически балха дешаие.

МоллагIча боахама толам балгаэттара хьалхарча аргIанид дика кийчбаьча, шоай гIулакх доахача, инициативни, производстве вIашагIйоаларен цунна кулгалдарен дешашка хьежача боахлоех тийша да. ХIаьта а, хIана а ахийта йоагIача тайпара уйла тIахийтан цу лоархIамерча деша. Масала, Шалья районе дукхача фермашкен бригадашкен керте латт специальни кийчо йолаш, юххьанцара образовани йолаш бола вах. Цу наха, бакъдар аьлча, могаргдац квалифицированни кулгалде, производственни торонехи резервехи бизза пайда эца.

Халахета а цу тайпара моттигаш а дукхача кхыча районашка а. Партийни комитеташ кlенхаштта тоаде деза кадраш хьахаржарен lомаярен гIулакх. Тоаде деза дукхача боахамашка тоьаш йоаца массови квалификацей, къаьстта а механизаторий кадраш lомаелгеи шоай балхаш тIа дIачIоагIвелгеи.

В. И. Ленин ваьча дийнахь дена 100 шу дизара баха боагIача тайпара накъабахара аьржача яхьа юкъе а баха, республика юрта боахама белхлоша бехктокхаме декхараш тIаийцад. ТIагlертта къахьега, чIоагIа низаш тIадахийта дезарга денна деш сийленца кхоачашдара. Дикка аьттув баргба текущи гIулакхаш толаме чакхдоахе, lаи замалахьа удобренеш lоаяра, фу кийчдара, техникана ремонт яра, къахьегама хьалха латта методаш наха lомаяра йоакхо е еза. ЛоархIаме да дас санна йоакхе еш доахаш lангара дахар.

Юрташкарча парторганизацей сийлахьа гIулакх — ваьха аlдекна къахьегама хьнар хьаллацар, хьалхашка латта декхараш кхоачашдара укх оарцагIбахар. Йоакхо чIоагIагIа е еза наха кхетам балара, социалистически яхьах боала пайда лакхбе беза. Политически балла тIа лоархIаме да юкъара тIалхехамаш дарах кхоачлыбаь ца а lеш, из дифференцировано, вахарца айхха бувзаш чакхбахар.

Республика юрташкарча партийни организацеша цкъа санна, дукхаза а хьалхайкхал доккхийи чоалхаеш декхараш кхоачашде шоашта хоалга. ХIанз уж йоаккхагIа хиннай, цар политически кхетам а гIулакх доввар а чIоагIденнад. Шеко яц, КПСС юрташкарча райкомашеи, горкомашеи, юххьанцарча парторганизацеша, республика юрташкарча берригача коммунисташа, организаторски политически болх боарж а беш, колхозийи совхозийи производство дlахо айхра лоаттабеча къовсаме керда толамаш доахаргхилараx.

ЛЕНИНСКИ КЪАХЬЕГАМА ВАХТА

100 шу.

Планированеи экономически стимулированеи кердача системагIа болх беча Грозненски «Электроприбор» яхача заводе коллективо дикача къахьегама толамца кхоачашдьай ца. Шолагlа дьийлагIа шу. Продукцеша реализаци яра хьалхарча бетта план толамца кхоачашдьай ца. Шолагlа бетта ара а кийца Дальхента дlакхьачай 43 электрографически машин. Планал совгIа арахийца шаркови ручкаш 6 эзар совгIа да. Арахецача продукцеша дlабода мах лоабарах пачхахьалкхена кходаьд эзараш сомаш.

Иштта лакха къахьегама толамаш доахача коллективе дукха боахлой ба хlаналехьа дукха хlама да эшаш хьалхарча шин бетта план кхоачашдаь. Царна юкъе я штамповщица Мамакаева Кхокха. Заводе хьалхарчарна коммунистически къахьегама ударник яхь сийлен цIи елар цунна. Цу шера сей лакхе лоаттадеш хьайгагIа шу. Цхьара лаьрхlача хlара сменагIа норманаш 150 — 180 процент кхоачашбу ца. Иштта къахьегача штамповщица сей ду массане а.

Сурта тIа: штамповщица Кх. Мамакаева болх беш я.

И. Панова сурт.

20 ЭЗАР СОМ КХОДАЬД

Грозненски локомотивни депо коллективашта юкъе социалистически яхье хьалхара моттиг якхарах карара кара тела цIе вииели шейн премии хьежалий мастера Александр Мельникова кулгалдеча тепловозашта ремонт еча коллективана. Машинашта ремонт еш дlайохийтача саттахлий кхом бара план январа бетта тlехкхоачаш а яь, цеха коллективо пачхахьалкхена 20 эзар сом ахча кходаьд. Уж толамаш доахача хьнаре къахьегарах белгалбаьннаб слесараш нах. Филенко, Абубакиров, Улыбин, Васютин, крановщица кох. Бароненко, машина саттадаш пlеньераш Атцаева Тамара, Лысенко Елена, кхыбараш. Къахьегама лакхе а етта доккхий социалистически декхараш тIанийцад цеха болхлой кастта хулача хоржамашта накъабахара. Норманаш йоагIачул хамал цхьа сахьат хьалха ремонт а еш тепловозаш арахеца лерхI ремонтникашта.

Шолагlача шера план толамца кхоачашдьай механически цеха коллективо а. 2 феврале хиннача собране 1969 шера социалистически декхараш тIанийнар цеха коллективо. Тепловозий саттахдоахьара шера задани 15 декабрь хьатlакхачалехьа кхоачаш а яь къахьегама ешарле 2 процент лакхъе, производствана 12 рационализаторски предложени юкъейха, болх бешнехь цхьа тонари мухь хьалхийбеча краня цхьа машинсти lомабе лерхI механически цеха коллективо. Пул совгIа ца зоит дешнах материалаши электроэнергий кхом беш дlахийтарпа пачхахьалкхена эзар сом ахча кходе.

Г. АНОХОВ.

КОГА ГIИРС — ДИКАГIЕИ ДУКХАГIЕИ

В. И. Ленин ваь 6Iаь шу дизаре сийна къахьегама вахте а этта доккхий толамаш доах Грозненски кога гIирс беча фабрика № 6 йолча модельни цеха коллективо. Январь бетта 8530 пар тайп-тайпара модельни кога гIирс арахецна безам яр цеха коллектив, хIаьта цехо планал совгIа 341 пар кога гIирс арахийнаб, бетта план 4 процент тIехкхоачаш а еш. Лакха дикал йола кога гIирс 73 процент шера арахелда ца безача цехо арахийцар 79 процент я. Дукхаьа январь бетта чотах 970 сом пачхахьалкхен ахча кхо а дь пятилетка фонди юкъедихьад. Дийнахь 380 пар кога гIирс арахеца боагIача 400—410 пар арахец модельни цеха коллективо. Балха уж толамаш доха вIашгIехьдоал коллектива къахьегам дика вIаштIехьбаккхарах, хадраш дика кийчъярах, тишъенарш дIа а яьха кога гIирс бу керда станокаш юкъейоалларах. КIирагIа цкъа арахецача продукце дикала ди хул модельни цехе. Цигга балха нхе дийнахь продукци арахецача брак яра бахьанаш гуча а даьхе, дика лакхал йолаш кога гIирс арахецара мероприятеш белгалйоах цеххомеи администрацеи. Фабрикагара ше хьийдеча кийчача тIоарсках жии сорта кога гIирс хьабу цеха коллективе. Январь бетта шоайча фурнитурах (клей, хьастамаш) болх баьб цехо. Фабрика цехашта юкъерча яхье хьалхара моттиг яккхарах 1968 шера тхоадите ензо карара кара тела цIе байрах укх шера а карара ма хлийта безам ба тха, йоах цеха начальника Мурдалов Султана. Дукха ба цехе балха лакха говзал йолаш, хьнаре къахьегам болхлой мастераш. Уж ба Есшкаеи Султан, Дабаева Падам, Антонов Александр, Орлова Феодосия, Упаев Элудин, кхы дукхахбараш. Цар хьабу лакха дикал йола кога гIирс. Денна шера 40 процент тIехкхоачанъю царех хIаране. 1967 шера рентабельни яцар ма цех. Дийнахь хала 200 пар мара кога гIирс арахецаяр цехо. Шолагlача шера хоуш лаккхьелар къахьегама меселе. Цеха коллективо дийнахь арахецар 380 пар кога гIирс. Къахьегамхой хьаштаи дикагIа кхоачашдара январь бетта кийч а яь производствана юкъейяхьай кога гIирса 6 керда модель. Кастта цу моделех хьабаь кога гIирс вай республика тIакашка кхоачаргба. Пятилетка план 1970 шера ноябрьски Шей хьатIакхачалехьа кхоачашъе лерхI цеха болхлоша.

Б. ХАМИДОВ.

БИЗЗА ПАЙДА ЭЦА

Пятилетка кхоалагIа шу дог гIоадеттача къахьегама толамашо чакхдаьккхар «Грознефть» объединене предприятешта юкъе хьалха латтача «Старогрознефть» мехкдаьтта промыслови управлене коллективо. Планал совгIа дьаккхад 28 эзар тонн совгIа мехкдаьттен 5 миллион гоарга кубически метр газ. Иштта тIехкхоачашдьай реализаци яра план. Цу шера кхоаь электроэнерги 67880 киловатт/сахьат дар. Иштта дукха кхойир турбаш, штангаш, канаташ, кхыйола материалаш. Из бахьан долаш арахенача продукцета дlабода мах дикка лохйир. Цо пачхахьалкхена бь пайда 137,2 эзар сом да.

Керттерча дакъе хьадоаккха мехкдаьтта дегIаахар къаьнача скважинай фондах пайда эцарах хоахина за. Цу дакъе йоакха опыт я тха. Дукхаьа дlадахача цхьан шера скважинай къаьнача фондах пайда эцара чакхъьккхай 21 геолого - технически мероприяти. Из бахьан долаш планах лоархlачул совгIа дьакха мехкдаьтта 13500 тонн я. Шоин сменагIа болх а беш соахка хьаттаи кIал скважинашта ремонт йир 686-ха. Царех 387 ремонт лаьрхIача хана дукха а хьалха чакхъьккхар.

Соленая балха яхача нефтехаранг къаьнача нефтепроводашта, задонижашта мегтел кердараш оттайир, цхьайола резервуараш цIена а еш тоайир. Цо торо хилийтар дlадохийтача мехкдаьтта кхидан дикхье. Уж мероприятеш чакхъьхарах цу участке хьадоаккха мехкдаьтта 4900 тонн дегlадера.

Бокъонца мехкдаьттахой гlоньчаш а хиина дlаэттаб скважинашта капитальни ремонт ераш. Цар соахка ремонт йир 6 скважина подъемни сооружениешта. ВIашагIъьаккхар пайдана йоаца 5 скважина. Цу мероприятеша а боккха пайда бор пачхахьалкхена.

Тха мехкдаьтта промыслови управлене дукхагIйола скважинаш леха добит йолаш я. Цу скважинашкара хьадаккха мехкдаьтта ди тIехьагIа дукхагIа хилийтара тайп-тайпара мероприятеш чакхйоах мехкдаьтта доахараша. Къаьстта дукха мероприятеш чакхъьхар дегазированни тIоапашкара дукхагIа «lаьрха депуга» хьакъоастадара. Цу гIулакхе а дикка лакхдир хьадоаккха мехкдаьтта.

Скважиний къаьнача фондах бизза пайда эцара дукха мероприятеш чакхъьха яле а, шенхаштара кхоачамбоацараш нийсделар цу балха тIа. Уж дIахо йохача хана хилийта йиш йолаш дац. КIоарга насосаш, царна эша запасни саттадаш, кхыйола материалаш ца хилар бахьан долаш соахка вехьа йоаль балха (ха 103470 сахьат дар. ХIаьта насосно - компрессорни турбаш, штангаш ца хиларах вехьа ейна за 4186 сахьат дар. 15958 сахьат балха ха йоайир скважинашта эша тракторни подъемникаш шоай ханнахьа ца хилар бахьан долаш. Иштта кхы дукха кхоачамбоацараш нийсделар скважиний къаьнача фондера пайда эцача. Соахка чакхъьха ехаш хиннача 31 геолого - технически мероприятех ахаш совгIа мара чакхъьялац. Цу гIулакхо а дикка кIеангагIа хилийтар хьадоаккха мехкдаьтта.

Пятилетка дьалагIча шера лакхе дийца кхоачамбоацараш хIа а доалаш, хьадоаккха мехкдаьтта дукхагIа хилийтара шоай ерригача резервех бизза пайда ийбе беза. Скважиний къаьнача фондах дикагIа пайда эцара тоаде деза материально - технически lалашо яра гIулакх а. Денна терко е еза скважиний къаьнача фондах пайда эцара.

Т. ГУСЕВ,
тха штата воаца корр.

КПСС обкомеи Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советеи

АРДОН—ГРОЗНЕНА ЮКЪЕ РАДИОРЕЛЕЙНИ ЛИНИ ХЬАЛЪЯРА ХЬАКЪЕХЬА

КПСС обкома бюрос Нохч-ГIалгIай АССР Министрий Советом оццаи баьб Центральни телевидене вай йола передачаш горок Грозни дуккха а дикагIа хьагуцайтаргIйола радиорелейни лини хьалъяра хьакъехьа. Из радиорелейни станцена технически здани, оопраш, чуIе цIенош, инженерни коммуникацеш, электропередачай линеш хьалъяга гIодилад: г. Назране — «Чечингсельстрой» треста (управленин нач. Липей), Карабулене — «Чечингтрансстрой» объединение (керттера инженер нох. Гаврии), Сальмуlашни г. Грозни — Новогрозненски ТЭЦ-а гIишлоеньча управленин (управленин начальник нох. Иванов). Цу станцешкара деррига гIишлош балхин 1969 шера 15 май хьатIакхачалехьа чакхдоала дезаш да.

Заказчика функцеш тIеахкхей бувзама производствени - техничени управлене (управлене начальник нох. Мальниченко).

Цу станцешта хилаза оргийнеш оборудовани 1969 шера хьехоц СССР бувзама Министерство, из вIашагI а болларгъа, нийса а оргъа.

КПСС обкома бюрос республика Министрий Советом парте Назарови, Сунженски, Ачхой - Мартана районашт, Грозненски горкоми, райисполкоми декхаройле вай радиорелейни станцеш хьалъяяр йолча организацешта массо могIорахьара новкъостал дe. Центральни телевидене Москвера яча дикача передачашка хьежар В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизаре республика къахьегамхошна йиш хургйолаш чакхдоала леьрхlа балхаш сикагIа кхоачашдар дукха ах йолаш.

Л. И. БРЕЖНЕВ Э. ЭРБАНЦА ВIАШАГIКХЕТАР

КПСС ЦК Генеральни секретарь Л. И. Брежнев 4 феврале вIашагIкхийтар КПЧ ЦК Президиума исполкома членаца, Къаман фронта ЦК председателаца Э. Эрбанаца.

Шенача доттагIален дог тIарoа безаман хьалашка чакхъьнна беседа хилар Л. И. Брежневни Э. Эрбанаи юкъе.

ДОТТАГIЛЕН ВИЗИТАШ

КПЧ ЦК Президиума исполкома член, Къаман фронта ЦК председатель Э. Эрбан керте латтача ЧССР Къаман фронта делегаце 4 феврале визит йиьар Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитете.

Делегацеца улуваьнна [illegible] СССР-ера ЧССР посол В. Коуцкий.

КПСС Центральни Комитете делегацеи вIашагIкхийтар: КПСС ЦК Политбюро член, КПСС ЦК секретарь М. А. Суслов, КПСС ЦК секретараш И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев.

Визит йолча хана хинна беседа безаме, доттагIал тIехь чакхъьхар.

* * *

КПЧ ЦК Президиума исполкома член, Къаман фронта ЦК председатель Э. Эрбан керте латтача Чехословацки Социалистически Республика Къаман фронта делегаце 4 феврале визиташ йиьар советски доттагIала общественай союзе, ВЦСПС-е, Советски кхалнаьха Комитете, тIемa ветеранай Советски комитете, хIаьта иштта СССР Iилмай Академе пачхахьалкхений бокъони Институте а.

ДоттагIал тIехь беседаш хилар цу организацей кулгалхоша.

(ТАСС).

БIаьстенна — лерттIа кийчо

ДIАДЕ МОГАДУ ФУ

Юртбоахама культурай хьунъаш лактйира, ялат дукхагIа чудара керттерча резервах я моттигерча хьалашка кхеде йиш йола лакха хьувкъам бола фу lалашдар. Цу гIулакхо торо хулийт ялата культурай хьувкъам хIара гектара тIара 2 — 3 центнер, доахьара культурай хьувкъам — 5—7 центнер, хIаьта баьцарий — 10—12 центнер лакхбе. Цудухьа боахамий специалистошта шаьккха а метаргдац районированни доаца фу дIаде могадуй, хIаьа аьлча ялата хьувкъам дикка лохбу цу гIулакхо. Дале а дукхача боахамашка дlадув хIанз а районированни доаца фу. Царех да Грозненски, Надтеречни, Сунженски, Наурски районий боахамаш. Масала, Грозненски районе 1824 гектара тIа дийра районированни доацача фух дола гурахь дуй кIа. 1233 гектара тIа — мух. 246 гектара тIа — борш, 1320 гектара тIа — гиуларш. Сунженски района боахамаша а дийнадар, цу тайпара, 713 гектара тIа дикача фух доаца гурахь дуй кIа. 1150 гектара тIа мух, 304 гектара тIа тирох. Цу районашка санна районированни доацача сортах фу дlадийна кхы а дукха боахамаша вай республике. Из бахьан долаш боахамашта а пачхахьалкхена а доккха зе хиннад. Аьа деза из болх гIулакх дезара бе безам бола. НагахЬа санна цу тайпара фу боахамашка дlадувиш хилча хьалхагIа сортоучастай специалистшка хаттa хIаьтта шера де йиш яц из. ХIаьта вай республике цхьайтта сортоучасток я. Уж вIашагIъехкай республика лаьттай, лаьттан - lалаша хьаланшка хьежжа. ЕрригачА зонашка дlадахача шера кхоь ялатен ялата-йовоми культураш хIара гектара тIара 30,7 центнер хилар.

Белгалде деза сортоиспытанаш яра агротехникай методикаш боарам, керттерча дакъе, боахамашка сортоучасткашта доттагIача тайпара новкъостал дарца дувзаденна хилар. Боахамаш вехкаркйла да сортоучасткашта машина техника, болхлой лоаттабе. Шолагlача шера царна дика новкъостал дир Наурски районa «Терский» совхозо. Грозненски района 15-ча шурий совхозо. Ерригa механизмаш юий ханнахьех оншача боарамагIеи лоаттайера. Цудухьа опыташ дика чакхъьялар, фу дуй хьажа дlайийна культураш дика хьахилар. ХIаьта сортоучасткашта во гIулакх дахьа опыташ айинарг лархIа мегаргйолаш гIулакх эттар. Из бахьан долаш цу сортоучасткашка дlадийна ялаташ зоне тIехьа тIайоагIача хана дlаде мегаргда-дац ца хоаш дисар.

Дале а сортоучасткаш баь болх керттерча дакъе дика хилар. Иштта, Сунженски сортоучастка гектара тIара 42 центнер ялатен ялата-йовоми культураш хьейир. Ала деза из хьувкъам кхы а лакхагIа хила йиш йолаш хиннагIа, нагахьа санна дlалийна фу Одесская-10 яхача сортах е доацаш, кхыча районированни сортах хиннадаларе.

Шолагlача шера лаьтта метереологически хьалаш, къаьстта къийбаседа районашка, йоккъал йолаш дар. Цудухьа сортоиспытателашка аьча опыташка хьежжа ергалекха йиш ю хIанзалца дlадуви хиина юртбоахама культурай деррига сорташ. Дале а цхьацадараш, хуица на хуице а, царна нийсса кхыдараш дIаде йиш бола гучадаьннад. Иштта Безостая-1 яхачунца дIаде йиш я Ранняя-12 яхача фух дола гурахь дуй кIа. Цу фух дола кIа кхеде мегаргдай хьожаш опыташ е йолаш кхо шу да. ХIаьта цар хьахьехад цхьацадолча шерашка хьех-хьех центнер кIа тIакхетарга. Цу сортах дола кIе канаш кагхаш, лакха а йолаш низ бола стебель я, дика ораладу, чаьа дика хул цох даьккха хьор. Цу [illegible] Безостаячул дикагIа да из. Иштта, Безостая-1 яхача сортах долча кIих йоалачул 1,5 процент белоккаш. 2,8 процент клейковина, 7 процент стекловидность лахагIа я цу сорта, хIаьта ишна а сортах долча хьоарах наха цхьатарра боагIа. Цудухьа ерригача республике районировать да лаьрхIад цу фух долча кIина хий лехнача а да дехнача а лаьтта. Цуд совгIа производственни хьалашка Ранняя-12 яхача сортах дола кIа тIара гектара тIара 8 центнер дукхагIа доал.

Цу тайппара районировать да лаьрхIад Мироновское-85 яхача фух бола борш а. Из борш хIара гектара тIара 3,7—4,3 центнер дукхагIа боал Саратовское-853 яхача сортах болча борпал.

Республика шекара свекла кхеча районашка дlае мегаль Кубански полугибрид-9 яхача сортах йола шекара свекла а. Опыташа хьахьекхад хIанзалца республике кхееш хинначул хIара гектара тIара 60 центнер дукхагIа из свекла йолаш хилар, хIаьта свеклах 0,5 — 0,8 процент дукхагIа доал шекар а.

Шолагlача шерашка сортоучасткашка опыташ ярах белгалдаьла иштта хьажкIий, тхьаьнка, судански баьца лакха хьувкъам ду сорташ.

Республика кхан лелаерий, специалистий декхар да дIаде мегадаьча сортах йола юрта боахама культураш махулла сихагIа производствана юкъейоалар.

В. ДЕМЕНТЬЕВ,
Республика госсортоучастке агроном.

СОВЕТИЙ ХОРЖАМАШТА НАКЪАДОЛХАШ

ДЕПУТАТА ДУВЦ

— Новкъостий харжархой, шин шу хьалха оаш со хержар къахьегамхой городской Совета депутаталла, — аьнна ший къамаьл дIадоладир укх деношка Грозненски трамвайни управлене клубе харжархошца вIашагIкхийтача городской Совета депутата цу управлене начальника Сарксян Павел Тачевосовича.

— Городской Совета транспортага хьажара йолча комиссена керте лаьттав со, — аьлар цо. Тха комиссена хьалхашка лаьтта керттера декхар дар транспорта болх тоабар, керттерча дакъе трамвайни парка болх тоабар. Цу дакъе даьр дукха да.

Укх шера дIахо дергда трамвайни боахам шербара балхаш. Керда билда лерхIача трамвайни наькъа дIоахал кхойтта километр я. Трамвайни депо хьалхара аргIа болх бе йолалийта а лерхI укх шера. Иштта хьалхе лерхI цхьаькха титови нелестанаш. Уж а кхыдоха а дешаш горсовета сессешка дийнад, йоагIаш йола решенеш яьй. ХIанз горсовета сессе решенех хьалхарча Микрорайоне трамвайни накъ билла лерхI. Цул совгIа Черноречье яхача поселкацеи химически комбинатацеи, иштта заводской райоанаццеи бувзам лоаттабергболаш трамвайни наькъаш лохкаргда аэропортеи кирпичкаш еча заводе кхачачанеи.

Трамвайни боахам шербара совгIа тролейбусни наькъаш дахка а доладергда укх шера. ЦхьоалагIча Микрорайоне хьалхе йолаерга тролейбусни депо. 1970 шера Микрорайоне машинашка станце кхаччалца лехa йолалургба тролейбусаш. ДIахо трамвайни наькъаш дохкарга заводской районерча Нефтемаслозаводе кхаччалцеи В. И. Ленина цIерагIа улица кхоачалуча кхаччалцеи. Уж деррига балхаш чакхлаха лерхI 1972 шерага кхачалехьа. Лакхе белгалдаьха кхоачашде лерхIа балхаш тIадерзадаь ца пассажирий хьашташ дизза кхоачашдара.

Харжархой собрани дика чакхъьялар, цхьаболча харжархоша хьалхашка латтача декхарех [illegible] дийцар.

А. ШИЛОВ.
Грозненски трамвайни управлене партера [illegible].

В. И. Ленин вань 100 шу дизара

КЕРДА УРХАЛЕНАШ

ВАЙ мехка бекарахьа долча халкъий барт тайнача дезала юкъе ленински къахьегарна хазне ютаб Нохч-ГIалгIайчен къахьегархой а. Ленински юбилей сийна лахаеча лакха хьакъ рубежаш белгалъеш еррига предприятешка боллий собранеш, промышленноста доакъошка профсоюзно-бахама активаш, районийн городской партийно-бахама активий собранеш хилла.

Дукха ха йоаццаш уха газета тIа кепатеха арахьхадар республикански партийно - бахама актива собране 14 январе тIайина 1969—1970 шерашкара промышленноста, транспорта, гIишлошъяра баллзий вIашагIтоха социалистически дехарарш.

Цу дехарий керттера чулоацам ба пятилетка хана кьаьхна, 1970 шера 7 ноябрь хьатIакхачалехьа кхоачашъяре къовсам доаттабар. Сийлахь-воккха баччиа ваьча ден сийна республика промышленность бIаргча хьовшдача укх шера дахчахьалкхен план хьанал хьалха кхоачашъе, дiь шера план цхьана дахьрхIача производства боарама 1969 шера 20 ноябрь хьатIакхачалехьа, хIаьта 1970 шера бiь бетта продукцена реализаци яра план 22 апрель хьатIакхачалехьа кхоачашъе дахьрхIад.

Пятилетка хIаьнелча воцх шии шера промышленни предприятей коллективашка деш ну планал сорагIа 25 миллион сома мехьа тайп-тайпара продукции лиделени хьо е цара реализаце е а; цу дахьна 1969 шера — 12 миллион сома мехьа продукция а йолаш.

Республика мехкаьттахоьна лахьрхIад пятилетках декха лахьхIа мехкдаьтта 3 шерал 9 беттан доахка а цхе шера планал сорагIа 800 эзар тоннаш кIезигагIа йоацаш мехка из маьхера продукт яла а, цу дахьна пятилетках юкъедисача шин шера — 100 эзар тонн.

Мехкдаьтта чакхдоахаршен мехкдаьтта химикашен 1969—1970 шерашка планал сорагIа доахкаргда массех миллион сорагIа сома мехьа бензинаш, дизельни доагор, машъдаьтташ, парафин, полиэтилен, синтетически этилови спирт, кхыйола продукци. Машинашъераша шин шера арахецаргьа кердача машенийн оборудованен 25 образец, хIаьта яйтача промышленноста болхлоша — кота гIирсан барзкъий фасонийн моделийн 300 сорагIа керда тайпа. Доккхий дехарарш тIайийцад нагта энергетикаша а кхачан промышленноста, предприятей, быта служба, коммунальни бахамо, транспортни организацей боххлоша а. Грозненски машинашъкъахоша лахьрхIад, масала, В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизалехьа планагIа 1970 шу чакхдоаллаш кхача лахьрхIача грузооборота боарамга кхача.

ЛоархIама дехарарш тIайийцад республикерча тIишплентъераша. ГIишлой-монтажни балхий шера планал 25-гIа декабрь хьатIакхачалехьа кхоачашъе, хIаьта чуIе цIенош, школаш, больницаш, берий учрежденеш хьалъяра болх уж хьалъь яхара оттадь ах шераш планаш ханал хьа бутт хьалха, хIаьта шера планаш 7 ноябрь хьатIакхачалехьа кхоачашъе лахьрхIад цар.

Белгалъьча ленински къахьегама мехта рубежашта тешал ду пятилетка хана хьалха кхоачашъяра гIулакха юкъе шелхара доаттIаш дола дакъа лаца безам болаш коллективаш хилара. Цуна цхьана, производство дегIаахара тешаш теркалйича, тIайийца дехарарш доккхий да, хIаьта уж кхоачашдара болхлоша, инженерно-технически болхлоша, Iилмахоша, гIулакхерча маха чIоагIа низам тIадахийта а дезаргда.

Шоай уйла этгара хьалха халкъа боалама: деррига доакъонна къахьегама оесарле сицагIа лакхъяра тIаервне еларгьа. Цуна дувзадена дехкар оттадьад: дукхагIа йоаккхаш йолча промышленни продукцех 75 процентах кIезигагIа йоацаш яр къахьегама оесарле лакхъяра четах ляха.

Из вIашгIехьдаргдал технически прогресс пайданагIча тайнара юкъехахьара, производство вIаштIехьйоаккхилга тоадара, балда ханах пайда дикагIа эцара, Iилман ларда тIа вIаштIехьбаькхад къахьетам шерра юкъехахьара, производстве хьалха латтараштен новаторштен кораглдьпарарш шерра дIалоаржадара ларда тIа мара.

Пухтхьа республикански партийно-бахама актива собране могадир 1969 шера 1-ча кварталан болх йеча мотпгашка, бригадашка, участкашка, цехашка, бIаргвача предприятешка къахьегама оесарле лакхъяра практически [illegible] оттадо. Ленински юбилей сийна промышленносте, гIишлонтъьеча, транспорта къахьегама оесарле лакхъяра резервашна хьалха [illegible]. Из берпта болх «къахьегама оесарле этгара лоархIамеIа, этгара керттера хьал да керда общественни кхоллагIара» яхача ленински указанеш хьесава баха беза.

Пятилетка хана хьалха кхоачашъяр дукха лоаттабу къовсам экономически реформа хьалашна лоаттабе беза. Укх шера керттерча дахьне чакхдоах промышленни предприятеш доал дара кердача метадаш тIа доахаргда, реформа гIишлонтъьеча [illegible].

Цу хьалашна производствоа эффективность из моста лакхъяра, оборудованех, къахьегама, финансон, материальни ресурсех пайда дикагIа эца тIера [illegible].

Шера, ленински къахьегама рубежаш белгалъьча хаш, [illegible] хьалха дола боккъонна кхоачашъе [illegible]. Цу моттигашка тIа а баха лен да из тIаьхьа дехарарш практически кхоачашъяра.

КЕРДАЧА шера хьалхарча [illegible] организацеш яхьа боккъонна керте оттача моттиганга гIулакхаш дина леа.

Январь бетта 26 дийнахьа [illegible] тонн [illegible] розн[illegible] мехкдаьттадоша, [illegible] тонн дукхагIа я [illegible]. Цу юкъа дика толамаш даьхад «Малгобекнефть», «Октябрьнефть» промыслашка. Керда шу толаме дIадолаьад КПСС ХХIII-съезда цIерагIча Грозненски крекинг-заводерча И. И. Овсянникова В. И. Кайшевы кулгалдеча №№ 1—2 а 13—14 а йолча установки коллективаша. Январь бетта тIемаа дийнахь 1650 тонн бензина [illegible] сорагIа. Нефтемаслозаводе яхь [illegible] хьалха [illegible] А. Волошин керте йолча 16 [illegible] установки [illegible] тайна, коллектив 20-ча [illegible] цар [illegible] планал дукха [illegible] 500 тонн [illegible] дукхха [illegible] реагенташ.

Плановоа [illegible] тIехкхоачаш [illegible] хIаьша тегача производствай объединене № 2 йолча хIаьша тегача цеха, Грозненски [illegible] комбинатерча [illegible] коммунистически къахьегама цеха. Ленински къахьегама вахта тIехдика лелаш «Красный молот» яхача заводерча цн. Н. Г. Рыженкова, В. И. Лукьянова керте латтача цехаш.

Заводашка, фабрикашка, промыслашка, транспортни гIишлонтъьечен организацешка дукха да цу тайпара пхьакьегама боккъонца дола коммунистически гIулакхаш леладеш, къахьегама коллективий, производство хьалха латтарий, новаторий творчески инициатива йолаш, шоай [illegible] чIогIа [illegible] кхетам [illegible] из вIашт юкъ къахьегама оесарлен производства эффективности лакхъяра йола йоккхий резерваш. 1968 шера аллха республика промышленносте бIарччача [illegible] летташ йоаль ха 10 эзар сорагIа сага-ди хилар, хIаьта сменаш [illegible] сага-сахьат. 24 эзар сорагIа сага-сахьат дайнад аллха прогулаш [illegible] миллион сома мехьа продукци хьа ца ел йисар. Цхьайолча предприятешка [illegible] йола продукци [illegible].

[illegible] латт, этгара хьалха хIара предприятие, цеха, бригада коллективо прогульщикаша, бракъераша, цхьан мотте ца соцадраца, дисциплина телкаеча кхычарна къахетам боалцаш къовсам бойберах.

Республикански партийно-бахама актива собране, 1969—1970 шерашкара промышленноста, транспорта, гIишлонтъяра боллой социалистически дехарарш ше чIагIдеш, деррига бахама кулгалхой, партийни, профсоюзни, комсомольски организацей уйла тIаервайр хIара предприяте, хIара организацеа деррига хьекхамашта планаш декхарарш кхоачашдергдаь гIулакхаш чакхдоаккхийдахьа дар ца хилара.

Баккъар [illegible], фабрикаш, транспортни гIишлонтъьяра, [illegible] организацей болха тIа кIезига яц цига планаш оттаярца, уж IалашIъярца, продукцена реализаци [illegible] халонаш.

Из къахетам бехкаккхам тIа хьажабу службай болхлошта, министерствай, объединений, управлений, предприятей кулгалхошта [illegible] дешаш [illegible] дахьна.

Ях [illegible], кIоарг а еш, вIаштIехьдаккха [illegible] пайданагIа хилийтара, производствени планаш кхоачашъеча [illegible] результате [illegible] цхьана деннл [illegible] лоацаранта производстве къахьегама [illegible] культурни гIулакхаш тоадара.

Укх шера бIаьстан юкъе массанахьа тIехьа проверка чакхъярьа В. И. Ленина ваьча дийнахь дена 100 шу дизара сийна тIайийца социалистически дехарарш кхоачаш мишта ду хьожаш.

ХIаьта хIана къахьегама лоархIаме да ях вIашагIйоллара дахьна хIана а долаш дола кхоачашбоацарш дIадахар.

Сийлахьа ленински юбилей белгалъякхара дикагIа йола способ — боахама культурен догIаккулара дахьна халкъа хьалхашка латта планаш кхоачашъяра уйла тIаервадр, къахьегамхой шозаш КПСС ХХIII-ча съездо дахьлашка оттадаь дехарарш толама кхоачашдера тIадервадар.

Н. [illegible].

ТОЛАМИЙ НОВКЪА

Планирование экономически стимулирование кердача системах «Красный молот» завода коллективо болх бу кхо шу да. Цох дукха беркат даьннаа. Ийлы шу дIадахалаш из шера план кхоачашда еп. Соацха реализаци яь продукци 1967-ча шера дIаяххийтача продукцех 11 процент дукхагIа я, хIаьта пачахьаликенна бах пайда 550 эзар сом дукхагIа хилар. Дика лакхъенай арахецача продукце дикал. Укх тIехьарча хана чакхъьхача Iилмии-технически мероприятешна торо хилийтай хIанзарча технически боармо дIалехкача хьисапе продукция арахеца цхьайола оборудоване шо я кхаш ухар хилна реклламацеш массехказа кIезигъе.

Укх тIехьарча хана завода управление отделий болх а дукха тоабаьб. Технически службаш лакхбаьб технически мероприятеш производствана юкъехахьара боарам, халача балхашта механизаци яьй. Экономически службаша тIахьожам лоаттабу арахеца продукция мистай хьожаш. Йокхийча цехий, участкай балха юкъейихьай боахама расчет.

Цхьабакъьа, завода коллективана карагIдийна дикаларш дукха даьле а. Цхьайола кхоачамбоанараш а нийслу балха юкъе. ДIадахача шера номенклатурех изделеш арахецар план кхоачашъяр. На бахьан долаш экономически стимулироване йоацаш чудоагIа дахча кIезагагIа хургва. Ритмично болх беш яц №№ 2, 3, 12 йола цехаш. Дукха моттигаш нийслу арахеца продукцена юкъе брак йолаш, балха ханах бизза пайда ца эцаш, пайда хургбоацача дIаухийташ дукха руаъкъаш лоалеш. Цхьайолча цехашка къахьегама оесарлел сицагIа лакхлу боллзой алахи. Уж сакна кхоачамбоанараш кхы дукха а нийслу завода механника. Цар лохьу производства эффективность.

Пятилетка хьалагIча шера заводо коллективана хьалханка латтараш лоархIамен бехктокхамен дехкараш да. Кхоачамбоацараш дIа а доахаш тоабе беза болх. Заводе хила йиш яц «штурмовщина», хIара коллективера ритмично болх байта беза. ДикагIа хилийта оа арахеца продукци. Завода коллективо болх тоабара боккхача лоархIаме да «Iилмашен техникан кхарагIдийнарш производствана юкъехахьар. Iилман ларда тIа къахьегам вIаштIехьбаккхар, кхыдараш.

Массайолча цехий болх ритмично дIабахийтара хIана заводе вIашагIйохкаш я цай мехка хьалха латтача предприятешка сакха информаце диспетчерски пункташ. Цо торо хулийтаргьа хIара поточни линера къахьегам Iилман ларда тIа вIаштIехьбаккха. ИхелагIча цеха балха юкъе массех керддар дихьад. Царех да металла термически обработка яр, ультразвука новкъосталц арахеца продукте дикала тIахьежам лоаттабар, кхыдараш.

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна сийлена накъьбахара доккхий социалистически дехкарш тIайийца машинашъяраша. Производствана юкъехахьа лерхI НОТ-а планаш, цул сорагIа кеплеттаи арахеца оагхалам дукхагIа хургйолаш гIулакх ларгда. Автоматически сварка ергйода гIулакх вIаштIехьлоаккхаш да завода цхьайолча цехашка, къахьегама оесарле лакхъяра дукхача цехашка оттаергьа керда оборудоване, бизза пайда ийбергба йолаш йолча техниках. Продукци тьаеча технологически прогресс ярах, дIаккъеста отходаш кIезагьарах, лакха дикал йолча балат лоаладеча установкай режимаш автоматически регулировка ярах, керда электродвигателаш оттаярах 450 тонн метала кхоа лахрхIад машинашъераша. Нютта кхоеръа 1.2 миллион киловатт - сахьат электроэнерги. 900 тонн доагор.

Мехкдаьтта доахаршен мехкдаьтта чакхдоахаршен дIалехараш диза кхоачашдара завода коллективо эрга я йоалаш товеш я хIана арахецаш йола машинаш, царна юкъе я цементировочни агрегаташ. ХIанзарча хано дIа из дехара йолча шин насосни цементировочни агрегата опытни образенаш кийчъергьа. Цу агрегата из 480 говра низ массел хургба.

Пятилетка дилъагIча шера планал сорагIа реализаци е лерхIа продукци 200 эзар сома мехьа я. Мехкдаьтта продукци арахецачара къахьегама оесарле 6.3 процент лакхъергьа, хIаьта тайп-тайпара агрегаташ арахецачара къахьегама оесарле 12.5 процентага кхоачергьа, культурно-бытови товараш арахецачара къахьегама оесарле 16.8 процент лакхлургье.

В. И. Ленин ваь бIаь шу дузача денна къахьегама сорагIат кийчдара керда резерваш техкаш я завода коллектив. Къахьетта цу дахьне дика къахьег № 4 йолча цеха коллективо. Цо дикка доххаьб арахецача продукцега дIабеда мах, дукхача халача балхашта механизаци яьй. Къахьетта дика къахьег цу цехе В. А. Александров керте латтача коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча смена. Цо бизза пайда эц ноай электропишкех, лоалалу болат тIехдика за. Социалистически яхье хьалха латтачарна юкъе я Т. И. Дегтева, И. П. Торий, М. А. Хаджимурадов, кхыбараш керте латта бригадеш.

Толамца дIахьу ленински къахьегама вахта пятилетка дилъагIча шера № 5 йолча цеха коллективо а. Юккъера лахьрхIача хIара сменагIа нормаш 150 процент кхоачашъю цо. Нютта дика болх бе ба № 15 йолча цеха болхлой.

Завода коллектив дог тийна я ухе шера план ханал хьалха кхоачаш я ез, В. И. Ленин ваь 100 шу дузача денна сийленца накъатIоргзиларах.

Н. ГОЦКИЙ,
«Красный молот» завода керттера экономист.

Н. СОКОЛОВ,
«Машиностроитель» яхача газета редактор.

Iа барса да укх шера Иркутски лаьттан тIа. Шозлтхье итт градусага дIахкоач шелал. Тайге промыслел яра арабаьннаб бархI эзар гарета лар йоахараш, царех ахаш любителаш ба — героваш, колхозхой. Тайгерча къахьегамхой вахара хьалаш аттача дахара коопзверпромхозий Иркутски тресто гаьнагIарчен сакхалой дукхагIа долчен промысловы участкашка базаш хьалъяр. Нига да чарахьашта лахрхIа цIа, бани, склад, белхаш хIачуийлу пункт, вертолетни площадка. Уж тайна базаш яхаро чарахьашта новкъостал дьяд соатхаргчуя дукхла а дукхагIа бехкаш даха.

Сурта тIа: Братски коопзверпромхоза дикагIа болча чарахьех цаI Николай Иннокентьевич Чупин. Укх сезоне 60 собели 150 белкеи лаьцай цо.

М. Минеева сурт.
ТАСС фотохроника.

ДЕШАРА КЕРДА ПРОГРАММА

КПСС ХХIII-ча съезда решенеш тIа а «Юкъерча общеобразовательни школа болх дIахо тоабара да лазарех» яхача КПСС ЦК-ан СССР Министрий Советен сецам тIа а дIалаьд да школа керттера дехкарш — дешархошта Iилмай лардаш йовзийтар, бакха - дика коммунистически уйла цар дег чу йоссар, бакха, цаьорта оза професси хьахаржа уж Iомабар дьенна.

Уж дехарарш кхоачашдеша, образоване система дIало а тоаьега керттерча, хоадамбохаш йолча факторах — дика кийчо йолаш, шоай гIулакх дика хошш бола школай кулгалхойи хьехархойи хиларах тийша да.

Цу гIулакха бонаха брах чакхбоаккхаш латт Сунженски районе.

Хьехархой идейно - теоретически педагогически кийчо лакхъяра еррига планаш чакхъяха делалуча хана саха чIоагIа болх бу школай кулгалхошкен пар заместителашкен. Царна лахьрхIа районе вIашагIьехкай четверте цкъа школашка занятеш ю массаза а болх беш йола семинараш. Цу семинарьшка Iома а ду, дувца а дувц этгара лоархIамегIа дола дешаш, практикумаш чакхйоах тIахьежамен кулгаладарен дешаншта, школай, классни кулгалхой балха планаш, методически секцей болх бераьйт, хьахьокх еррига школьни документаци уж кийчдара порядоки. Юххера а, занятеш чакхйолача хана, массаза а, дукха доладу йаргадайнараши хезараши, рекомендацеш кийчъю.

Сакъердаме чакхъюна уж семинараш Нестеровски юкъерча школе. Семинарашт йолча хана еррига урокаш гучъхатьа ю. Нига директорий торо я хьехаш дола дешар хьехаркоша кхетам баларца малагIча тайпара дувц, зиаеех дог мишта темаду, реакцеении буржуазни идеологена машар хургбоаца уйла дег чу малагIча тайпара йоссаю хьажа.

ЧIоагIа уйла тIайохийтаии сакъердамен чакхъьяр школа директора А. Т. Шамшадова 10-ча классе яь общественоведене урок — «Продукци дьеш дIабеда а арахийцачула тIехьагIа боаххха а мах» яхача темах лаьца. Цу уроке хьийзар «Путь к коммунизму» яхача колхоз воккхагIа вола агроном, котаммий ферма заведующи, кхаш лелаеча бригада бригадир. Цар дийцар цхьонна производствах, продукци лакхагIа дIабоаха мах лоалбара бола мишта вIаштIехьбаьккхаб хьалкоалаш хьалтан дог тешадеш йола цифраш яхийлар.

Тамаш а яц, из школа йистехькха дукха барам кхетбохкаш вузашка дешар хьалл [illegible] йола хьехаре болх бе Iаш хилар.

Нютта сакъердаме чакхъьяр Первомайски кустерча школай ларда тIа «Тема - политически кхетам дулга вIаштIехьдаккхара» дешах лаьца яь семинар. Сакъердаме [illegible] семинараш а: директоршта Троицки юкъерча школа ларда тIа «Дешархой знанешта тIахкера безам дегIабоалабар» яхаш, дешара гIулакхашта болча директорий заместителашта № 2 йолча Карабулакски юкъерча школа ларда тIа «Дешархой знанешта тIахкера безам дегIабоалабар» яхаш, Троицки бархI шера школа ларда тIа «Методически болх вIашагIболлари хьалха латтача опыта материалаш Iоавра бу бодкк» яхаш, № 1 йолча Орджоникидзевски юкъерча школа ларда тIа «Юххьанцарчен бархI шерен школашта юкъера дешар хьехара бувзам» яхаш тема а йолаш.

Ужжано массаза а болх беш йола семинараш ю боккхагIа болча [illegible] физкультура хьехархоштен.

Дика хоаш да, школера дешара хьехама болх тоадуйта хьехархошна бу методически болх вIаштIехьбаккхаха хьехархой квалификаци лакхъяра кхача формацна из органически бувзарах, кхуаш йоагIача тIехьенна хIанзарча тайнара дешар хьехаран кхетам баларен боарамах, хьехархой шоай хьашташ, дIадоахарш терналдарах тийша хилар. Цудувзьа методически боарам мотт, Iилма - технически боаран а лакхбара массадолча хIанагна санкташ хилийтара новкъостал дергйолча тайнара вIаштIехьбоах методически болх районе дукхача школашка. Масала, Троицки бархI шера школе методически предметни секцешка болх вIаштIехьбаккхара нийсса занятеш а вIашагIъехкай, производственни секцера заседане чIоагIьача планагIа теоретически боарам лакхбара. Докладий темаш бе-бе я: педагогически темашта хетаьа психологе дешарх лаьцаш ю, масала, «5—8 классашка образовательно - кхетама болх вIашагIйоллар», «Толамо дешар хьехара закономерноста, хьа[illegible]», «1—4 классашкарча берий знанеш бахцалонаш» яха докладаш, 1—4 классай хьехархошта лахьрхIа семинараш - практикумаш лай дешара керда программаш йолалуш хилаьца дувзадена эрсий меттали математикахи лаьца бархI жена классай боаране.

Методически болх вIаштIехьбоаккхара, хьехархой теоретически боарам лакхбара дешашта нютта чIоагIа уйла тIайлийтай № 1 йолча Орджоникидзевски юкъерча школе, № 1 йолча Карабулакски юкъерча школе. Цу школашкарча юххьанцарча классай хьехархошта семинараш лай эрсий меттен природоведенен керда программаш Iомаяра, хIаьта нютта занятеш а лай эрсий меттен математикан теоретически курс Iомаяра.

№ 1 йолча Ассински юкъерча школе дика вIаштIехьбаьккхаб предметни секцей болх. Цу секцей заседанешка докладаш юш, шерра чакхйоах пособеш кийчъяра болх, дешархой тетрадашка хьожилга, предметни сайреташ, викторинаш чакхьяхара планаш, самообразователи балхах лаьца отчеташ юш, дIачу-хьачу укхаш шоаш лаьдийгIа урокаш юш, календарни планаши кхетама балха планашца цхьана уттаю, цхьана кхеташ хала темаш, цхьана хьахоржа дешар хьехарах контрольни балхаш дарни эша материалаш. Дукхача шерашка вIаштта нютта даим планагIа болх бар бахьан делаш педагогически къахьегама гонзаначаш дукхагIа цу школашка ба.

Школашта чухьарча секцей баххал соьнагIа шера шоаза болх беш я районни секцеш а. Уж уха 18 я.

Хьехархой самообразовательни болх деша а нютта белгалдара уйла тIайолайт. ХьатIадоагIача дешара шера дешаш карара шу чакхдоаллаш белгалу школьни плана тIа е методически секце плана тIа. Самообразовательни болх тахкара формаш бе-бе я. Цхьайолча школашка хьехархошна шерра доладеча дешах лаьца отчет ду методически секце заседане.

КПСС райкомо РайОНО-еи чIоагIа уйла тIайохийт хьехархошта политически образовани алора. Школашка вIашагIъеллай дешаш 282 сага а йоаш йола «Iилман коммунизма лардий» 14 семинарски группа. Шин семинарски группа Iилман атеизма дешах лаьца (дешаш 64 сага а йолаш), марксизма - ленинизма лардий дьь шера ши школа (дешаш 45 сага а йолаш).

Педагогически кадрашца беча цу боккхача балхо новкъостал ду школай дешара-кхетама болх еррагабахьа тоабара, дешархой знаней дикал лакхъяра, дешархой шоаллагIча шера чубусаргбоаца гIулакх дара, кердача программагIа болх бе хьехархойи школай кулгалхойи кийчбара.

В. ОМЕЛЬЧУК,
Сунженски района халкъа [illegible].

ИЙДАРХОЙ ГIАДБУГАШ

ДIадаха шу чакхдоалаш республика торговле Министерствай торговле боллзой профсоюза обкомен шоаллагIа преми хьожайир «Силуэт» яхача тика коллективга.

КарагIдаьннарех кхоачам бац коллективо. Къахьетта дика къахьег кердача шера. Ханал пхи да хьалха кхоачашъьй дIабахача бетта план.

«Силуэте» лаии дукха нах хул. ХIаьта тахан къахьетта дукха ба уж кхаинахьа барзкъий секце. Укказа къахьчай Iай тIатоххаю [illegible].

— Сехкан укх сай йоIа ер кий ийцаар да. Бакъда, кIезиг-дукха йокаха хет тхона из, — йоах шийна уллуа йоI яьккха тика чу еахча ха яхача кхалсага.

— Нагахьа санна оцш чек йоаьлене хуцаргьа лай из, — аьна белише жоп делар мах беш латтача. Цхьа ма хьажар дар кийнаш юстаи.

Хьажал, — аьлар тIаккха продавеца, — ер сийрда бос бола кий дикагIа товргьа аьнна хет сона, пальто укх бесса из йий хьа, йоI.

— Бьцара бесса кийнаш йий цуига? Хьальокхал из сийрда бос бар. Фу мах ба аккар?

Нютта дехьара а сехьара а латтараш дора ийдархоша. Iимерза, зэделаца жоп тел мах беш латтача кхалсага. Грозне бахача дукхача нана йорэ из. Итт шу сорагIа ха я А. С. Скотникова укх тика чу латта. Коллективо а наха а чIоагIа сий ду цун... Итт кхасс лакхачуя тIехьагIа чIоагIо йир йоIе тика чу шера болх ца бе. ЦIагIар барам вIакле [illegible] баhар цо лахрхIачоа.

«Нах институташка ха ухий. Iа фу лелаву? — йоалар манас.

Бакъда, йиIий деш дьнача хилар. Анна Семеновнайна дика дагалагIа этгара хьалха ше балха этта ди. Дика тIайийцар из коллективо. Юххьанна ученица йолаш болх бир.

Дукха ха яалетха къовсача йоIо хьалъекхар инициатива йолаш, бахтах дика кхетаж йолга. Кхолнахьа барзкъаш долкача секце мах бе оттайир хьмнар дола йоI. Цу хана деш йокха опыт Iоальй Анна Семеновнас. Из ка маьрна дIатеп юххьанна тика чу болх бе эттачарна. Дика продавецаш кIезига кхебаьбац А. С. Скотникова. Дег тIара чIоагIа барсаш ола нуйна дукха ха йоаццаш балха бахкача продавецашта Абдурахманова Зоя, Сальникова Таню, кхычар.

Наха дика гIулакх долча шоай керттера дехкар лерхI коллектива хIара чаена. Ийдархошна Iимерза, зэделаца хиларан сорагIа коллективо даш йоахко я товарий ассортимент шоргагIа.

— Цулукхьа, — йоах тика директора М. И. Голгонскаис. — дикка шерьна оала производствени пайда, цун хIара нетрах дикагIа пайда эца тIера. Шийна эшача товара тIалаха, из карийна йиш хул хIара ийдархочун. ХIанз тха тика чу хьалха санна йок хий очередаш хилан.

Лакхъеннай ийдархошта деш долча гIулакха культура а. Дукха ха йоацаш вIашагIъеллай дикача гIулакхий бюро. Нагахьа санна пальто е костюм лоацьйта ийдархочун безам хуле из кхоачашде кийча хул бюро. Цига дежурство дIатьош ер Тканова Прасковья Алексеевна. Заделаца тIаэп цо хIара сага. Гуш да мала махулла дикагIа гIулакх ле из гIертылга. Прасковья Алексеевна йовзача наха хаин белгалья цун дукха оамал: сага эшача мол оагIув хьаллаца кийча хилар. Цхьа хезар цуна тика тIа яла йиш йолача ца могаш нетта уллача кхын кхалсага. Дача отрез эца безам ба аьнна. Из ахан йола моттиг а хIза цуга дIахьоахкла массехк кIада дикьар цо. Дуцца къаньхьа доацаш чIоагIа дог тIохдаьнна яр ца могаш йола саг.

Нютта дика оамал, зада долаш ба продавецаш Баспарова Софи Григорьевна, Галкина Людмила Петровна, Зайцева Надежда Ивановна.

«Силуэта» барт тайнача коллективах дола дувнар диза хургдац цун керте латтача коммунистах Голговскаях ца нийцача. Хьалха № 22 йолча тика директор хиннай Мария Иосифовна. Нютта шу сорагIа ника болх баьб. Ученица, продавец, секце заведующи, тика директор, — нютта ба коммуниста хьабена къахьегама някъ.

М. АБДУЛАЕВ.

ЛОАМАШКАРА БЕШАМАШ

Грузи — лоамашка уллаш мехк ба. Цун территоре дик дахькъах кхо дакъа йоалла тIара 600 метр лакхагIа йолча лоамашка да. Грузе къулбеьеш оагIорахьа хIанз а долаш да ХII-ча бIаьшере лоама босешка дах лаьтта хий дехка каналаш тархеш. ЛагIай хьисане ях а уж тархеш. Бакъа шера ваш уж лагIаш. ЧIоагIа къахьега дийзад уж тархеш ен, лагIаш деха ца дайта кIаллхара цар кIийленаш кхертIоех йотта езаш хиннай.

Шира каналаш юхаметтаоттадеш бола нах цецбийннаб кхераш лоамашка каналаш дакха гонзал йоаллаш хиннача гIишлоштьерех.

Аспиндески района Хертвиси яхача юртарча кагирхоша лоацача хана кхо гектар хула тархеш тIара бешамаш юхаметтаоттаьй. Йиъ километр дIахьа дола керда канал диллад, лоамарча бешамашка Ахалкалаки яхача хи тIара хий диллад. Шира тархеш юхаметтаоттаьй кхыча юрташка а.

Грузе юрта бахама дукха бола тархеш тIара бешамаш яхара планаш уттаеш ба. Гидротехникан мелиорацен Iилма - тохкама института сотрудникашна хий диллара система хьеш вывод йир тархешка дуллаш дола хий из цо дIаухаргголаш хилла йиш ца хилара, тIана аьнча цо бешамашка лаьтта лаара кхерам ба. Эттара дикагIа йола способ а из хий дехтача машинашца дилар.

Къахьетта чIоагIа хьожаш утташ Iилмахоша лаьттана хулача эрозеца лоаттабеча къовсама методаш. Из де лерхIаш республика Орджоникидзевски, Горийски, Ахметски районашка дихаьа опытно - хьоахама боахамаш. Укказа Iилма - тохкама институтий Iилмахоца тайп-тайпарча климатически хьалашка тархеш тIара бешамаш дегIайоалара эша методически тьалхе лоалагIа вIаштIехь доаккхаш балхаш ду.

Тархеш дерегIа хургйолаш хьаяр дукха лагIашта кIаллхара чIоагIален кIийленаш из еш ют цар. Царна кхы а дикагIа доза хIанз дагадехад — дукхача шера хула баьцаш кIоотаргаш ю цар лагIай бердашка. Пероваиски районе нютта чIоагIъяь тархеш йохая, лаьттах дикагIа пайда эца йиш а хулийт. Лаьча лоархIамашка хьахьекхад 20—30 градус лостам болча тIа тархеш хьаяргьа 500—550 сом дIаледаш хилар. Нагахь санна пайдане йолча кIотаргашца, масала, лавров листана, тархеш чIоагIъяр чехка юхаметтаоттаду.

Специалисташа лерхIачох, Грузе тархеш тIара бешамаш шерье йиш я. Къахьетта дика толамаш даха йиш я хий дилла ца дезача субтропически районашка.

Тенгиз ГРИГАЛАШВИЛИ.
(АПН).

ТХОГА

ЯЗДУ

ИШТТА ДУ НАХА ГIУЛАКХ

Дукха за ан Грозне — Победа цIерагIча проспекте кога гIирс бехка керла тика хьаййилла, бакъда хIанзалехьа наха дуккаезаннай ю. Барт тайна, нахаца Iимерол, дош аьнна а хьехам баь а кIдархчоа гIулакх де кийча ю хIара предвеш. Цудукъа хун укх чу денна-дешна дукха нах.

Шоашта даьча гIулакха рагIа а хиина дIабоахаш жалобайн предложенийн книжка тIа йоазош дукх цар. Укх тайнара да царех цхьадараш:

«Тика дика я, бозане ба предвешаш. ШоалагIа воагIа со укх тика тIа, шоое а дика гIулакх а хинна дIа а вода», аьду цхьанне.

— Дика хетт тхона айдархой тхоай тикана, ассортимента раьза болаш; — боах тика директора вая Филимоновас. — Шоай чие кхоачар ду тха бехклона наха лерттIа гIулакх дара.

Наха фу эш хевргдолаш шоай баьх боваш а бозаш а ба тика бохкхой. Цхьабараш специальни образовани йолаш ба, вожаш техникумашка е институтагка заочно дешаш ба. Масала, Аушина Нинас торгови техникум яьккхай дукха ха йоаццаш, хIаьта Пигарева Лидия Московски торгови институто 5-гIча курсе заочно дешаш я.

Общественни нахаре хьаьа а лоаташ сакъердаме баха а дика болх бе а нарагIдоал тика продавецашта.

С. ВОРОНИН.

КХЫ А АЛСАМДОАККХАРГДА

Белхтоххане а кхоачашйр шаьхъане а дар дIадахача шера бахама [illegible] дехкараш. Даьхента дIакхачийта дезар пхи бIаь совгIа тонн дулх, бархI бIаь гарга тонн шура, ши бIаь совгIа тонн бIаьхьа хьоьса бола тха, шийтта бIаь тонн даьт, дукха кхеташ. Уьхьал юртбоахамй продукташ йохкара цIачдаьхалиеш план кхоачашъерал совгIа къахьегамхошта дала дейар дазу а хьийоала продукташ а. Цхьан дешаца аьлча, колхозой декхарийла бар хIара къахьегамхочун сих 3243 сома пальза юртбоахами продукташ кхеб.

ХIанз дIадахача бахама шера ергига итогаш яь дьйийна тхо, къахьегамхой а боахама кулгалхой а цхьанагIча феврале хургIолча отчетни собранена кийчо еш ба. ХIаьта дIадахача шера хьийтача кьих хIахинар гIадвугаш да. Массехк дош ала безак ба ца шоаш дениа доп къахьегамхоша кхоачашдарах. Масала, кхаш лелаеранаш ши эзар гектарах хIараье тIара 24,5 центнер лаьта культураш кхейир. Дута, хьаьккIаш кIа, мукх кхебара планаш дикка тIехкхоачашйир цар. Даьхента дIакхьчар плиних лийрхIачух 87 процент дукхагIа лаьт. Цу тайпара дика толамаш дала торо хиннай тха къахьегамхошна лаьтта леладара культура лаккъарах.

ТIехдаш толамаш даьхар шурйтоварни фермай къахьегамхоша а. ХIара Iаттагара 3192 килограмм шура-ильхадар цар. ХIаьта план тIехкхоачашьерал совгIа декхардаш а тIехкхоачашйир. Ала деза хIара Iаттагара кхы а дукхагIа шура хьеккна доаркаш болга. Вурийтта доарка 3200 килограммагара 3749 килограммага дIахкхоачайир хIара Iаттагара ьхкха шура. Уж толамаш дахара декхха конкъостал дар хьайбаш леладераша деакъар шортта Iалашдарах, ферманаш хьайбашта лерттIа зооветеринарни гIулакх дарах, хIаьта халача болха процессашта механизаци ярах. Иштта, дукха помещенеш а ккхоко оборудоване йиза комплексаш уттаьх: автопоилкаш, скребкови транспортераш, «шурлйирьхал-200» аха доахан детта установкаш. Хьайбаш механически хьисане деттаргдолаш Iоцадеш лаьт.

Дика толамаш даьхад хьайбаш леладераша доахан даьхарга дикача а. Цу хьаьхехьа дукха болх баьб [illegible] - осеменатор вешта Богданов Леонида. Цуи а кхьчча хьайбаш ладерий а хьинарах торо хилар хIара бIаь Iатта тIахьа 98 Iесиат хIаде. Ала деза нIадеа а тIера на доахан уж Iовеай хьаьктуан хидар. Уж дерригс балхаш дика нIаьпцехьаделарах тха уорг [illegible] лахкаьлкхенга, плак тIехкхийчам а еш, 919 тонн шура бахка.

Шурай-товарни фермай къахьегамхоьез тIехьабунан бан не-товарни фермай белхлой а. ДIадахача шера 10.518 устагIа дIабелар цар пачхьалкхенга, хIаьта [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] доьахкар, дуц совгIа [illegible] [illegible] [illegible] хьай а [illegible] [illegible]. Из бахьан [illegible] Пахьаьта дIаккаьчта дуррига [illegible] тIех [illegible] теаделаш дар. ХIаьтa дукха зсало дарал толахьалкхи кхы а кхаабар. Из бахьан доаьо пачхьалкхенна дIатоача [illegible] ая 31 килограммагара 34 килограмм кхачча [illegible] хьалар. Цо торо хилйтар кхы тIа 34 тонн устагIан дулх дахкха. Духьаьи устагIан дулх дехкарах колхоза 12193 сом пайда хилар. Цу тайпнара боккха пайда бехьар колхоза плановичуа дукхагIа тха дахкхарах а. ХIара устагIан тIера даьхха тха 4,9 килограмм хилар. ХIаьта пачхьалкхенга 145,9 тонн дикагIа доза тха дехкар.

Кхы а белхтоххане да тха боахама къахьегамхошна укх шера тIаннйца декхараш. Гураь деш уж декхараш кхоачашдара къахьеган ба боахама бохклой. Райопа боахамашта юкъе эттара хьалха ранорт делар оаха пачхьалкхенга дулх дехкара хьалхарча квартала план кхоачашъярах. Ж леладераша дика толамаш доах уж Iаттара даахча. ХIаьта кхаш леладераша дика чакхдаьхар гуракъа лур хает дIадера балхаш, хIанз дика кийча еш лаьт бIаьсти юртбоахама культураш дIаера.

Боахама къахьегамхоша дош делад укх шера а дIадахача шера санна къахьегама толамаш даха.

П. ГОЛЬМАКОВ,

Шоалоккхий района «Красный пахарь» колхоза парторгкомитета секретарь.

ЗЕХЬА ЙОАЯЬ ХА

Сагота квалифицированни белхлой ешаш я Назрана трикотажни фабрика. Керда шу хьаьIаккхьача цигарча № 27 йолча профессионально - технически училище выпускникаш фабрике болх бе белабалара белхлой кадрай гIулакх дикагIа тоалургхилар йоттувсаш хиннаар цуй коллектив. Цхьабакьда, деIдаьлар кхоачашхилахар.

ДIадаха цу чаккхдалаш дош пачхьалкхейкен выпускной экзаменаш душ хиннаб цу профессионально - технически училище демархой. Дийна шьахкар 4 группера 96 сег. Царех пачхьалкхен экзаменаш душ хилла 75 сег, хIаьта чаккхьаьнар оррига а 36 сег шера вац.

Сенца дахалаху экзаменаш дуга соана ээлла хилар?

Эттара хьалхагIа ца дахахлу оррига программа чаккхьаякъера къоастахь ха дIахха балланахьа а дешархой экзаменаш дIалургйолаш кийчбенза хилийца. Уккхо болаш бе хьанестаа машина вахха Iурга лерттIо тай долла а Iенабенa бала демархой.

ЛаьрхIа образованни йоле мастераш хьахархейн кхоачам бацца цу хилар бахьан хьо е училище, хIаьта цун кулгалхоаш штатак хила боогIарош хилийтар дукха а ларххIа йоле образова ниш а йоацаш, е дешархой кхоачадера гоза а йоаца бола цох мастераш хьалаийнай. Цу низа кхоачта кхехьеттан йоаза а йоаза декхаранаш Iомадо деларий программа оррига пунктташ. Масала, мастера уш ца йоазаш хилар да № 4 йолча группарча дешархоех ихаь сагга шера пачхьалкхайхен экзамен ца бакалар. ХIаьта пашг группашара хьа е цигарчуа дукха башхагIа дац.

Цхьабакьда, болам бахар цу мастераница а дикагIа экзаменаш дургIашаш кийбе йиш ер демархой. ГIулакх шовтад аьнча, училище цхьакхо а хIаьа дош хинадац мастерий экзаменаш лаихьера. цуннаш эша цхьайола тарашна ушаза йоаламаьхьа а. Масала дирекциоа геттара дицдилад цу училище мастерала бола бола профтехобразоване системерча балха йоикха опыт йола, шой гIулакх дика доаза Кузнецова Мария Константиновна йолга. Лайнадалора дирекцига йиш хилий мастерашца методически занятеш чакхьяха, царна йоазийта из декхарийла е.

Училища кулгалхоша, шоай гIалаташ кхета е даь, коллектива болх фабрикана эшаш йола белхлой кадраш лерттIа кийчъургйолча тайпарa оргабоаккхийга лIофа тхона.

Т. ФИНАГИНА,

Назрановски трикотажни фабрика ОТК начальник.

IАЙ А ДАЦ ТХО МУКЪА

Хоаш да расчетахвалstvеро дерриг балхаш хIанз дуцаьнавз даьнга. Цудукъа дIадаккхо шера алат чуалцане а укх шера хургболча хьунахьаш лада йола деладар тхо. Шекара совгIа, гуралъ дуэ кIа дIаддургдола даьттe дика хьала, кхоачаш хилал минеральни удобрени еххай, хIаьта дIайейна культураш дакача фуаеа, ьыгтоу боламагIа йола культураш хинначеe йайнай. ХIанз ергигIча бригадай бахклой кхаш органически удобрени йоэлаш ба. Кхайка хIанз хуана хе кхоаьIаш дурдолча дуалл хIаьта ергита а итт эзар тонн удобренеш кхо иорхIаз кхаш леладераша. ХIанзалха кхайка ехад удобренеш кхи эзар тонн а. Дукха ба укх боахамнe уж балхаш деча хьалха дотхараш. Иштта, Н. Межидова, Н. Заурбекова, А. Ибрагимова дения тIехкхоачамьа кхашка кхо дIахьадара своенне нормаш. ЦIи ца лекхча кхаи С. Идрисова а. Тележкаьта кхе тIалеттара балхаш из сахд дарах нIттIехьдоал тракторисгий шоай нормаш тIехкхоачашье.

Ала дош тха [illegible] а шоаьта хьалхашка даьтта дехкарий дика кхоачашдера. ХIанзе кийтхь аьа йола дент дIадув, даьтта оаха техника.

[illegible] дика хилара [illegible] ра да фу шиб хадаахьен дикен кийчдар. Бакъда, из гIулакх башха дика дохай тха колхозе. Доккада, пIеnаце фу дIаоттадо хранилищаш ma тха. Из бахьан долаш оаха Iалашдаь дерригa фу воча, къеча помещенишка лерт. Лале а дIаде кийча да ю. Тхаьа дIаде мел эшаш дола горола, хьакхIа, гидуаргий, дукхахча шерашка тIанволача баьннй, кона фу Iалашдаь даьхад тхо. ХIаьта Iалашдаь фу керттерча лаьтъе цхьона хIехен шоллагIчен классех да. ХIанз царна дика гIулакх ду. Дешин фу пиштал хьожаш тIахьожаи лоттабуо кладовщик волча З. Ибрагимова, хIаьтa агроном - семеновод волчи В. Евлоева хан-ханналда лабораторе дIатея фу. Цу гIулакхо торо хулийтарба фу ткакх ю таллийта, хIаьта цуй дешал ханха хилийтаре эша гIулакх лоттолу.

Балха юкъе кхувал дерриг кердадараш хьалерал гоазал лакха йоза хилараш а. Из бахьан долаш, кхдакзо тохаш тIабохийт оаха тхоай кадраш кхеврадар балха гоазал мокхьара. ХIанз тха боахамe нIаштIа а ехкa йолаш а укх шерарча хьувкъама йийна тайп-тайпара культураш кхеергйола 26 механизированни звено. Дукха балхаш ду цар шо-шоаш кхеергIолча культураштe хIанз оша гIулакхаш лоро.

ХIанз керттерча даакъе торнаш тIабохийтаб оаха шоьлай кулгалхоша занятеш ера. Уж занятеш ера программа юкъа да ПК октябрьски Пленума сесиаш, укх шера юртбоахам деттаара йоле СССР Лакхехьарча Совета сессешта, лаьттан законодательства основаш, юртбоахама культураш кхеера ваьлха леттн опыт, IалIиаш нарагIдоалахараш.

— Цу тайнара, хIанзе а дIабоабенпаб тха боахама къахьегамхой укх шера тIаннйца социалистически декхараш кхоачашдара тоаме къахьега.

А. КУЖМЕДИНОВ,

Урус-Мартана района «Красногвардейский» совхоза старшая агроном.

ХОЗАЛ КХОЛЛАР

Истала тIа укх [illegible] тайп-тайпара тохаш а [illegible] [illegible]. ХIоссаш санна бозане куцаш тIа гIоала куьг а хьекхаш хIара тайна ноlа доний сона Алмазова Насипхана. Вервхьа хьа а дакхаахьа гу закройщица а мастер а йолча Насипхана курзбола иеча «сибет».

— Дукха уйла е оаха хоч хьаьхахальа, шийтта ааьххача да кхоз-гIа хургьарчаш, — аьнна дуид йона кхалсаго. — Тайп-тайпара вай кхалнаьхьа ночашня в кIалаш, нарех хIаранаьта хьежна лаха соа фасон а. Цхьаьа ловдаш боацача хуаацe оргодоахх барзкъа, гучайоаххи лIада хозагIйола ааргIуо.

Калинана цIерагIча иосенна бахача наха тIоагIа сий ду горбытсомбината № 11 йолча бархкъаш тегача ательe болх беш йолча Алмазова Насипхана. Цхьа ца барзкъа тайпа сагн оха ца водаш Iалаш цига. Из тамаш а яц, хIана аьлча хIара закачцо дIаделар кхоачашдера оррига шой гоазал дIалу ця.

Говзал опыт йолаша мастер я Насипхан. Каппаз цIаьехьа Казахстане городе Гурьеве хIанаш тегача комбинате закройщицалла болх беш массехк шу даьккхад ця. Цу хаиа дена шиб болх безабенна Насипхан ие цIаьча а барзкъаш тегачa йола балха.

ХIанаш тегара болха йоккха опыт йола мастер А. Оганесян лерто хатта-ча бригада кийсалу Насипхан. Цу бригаде воррига а 8 саг шара веце а моллагIа а заказчика деза барзкъа тег цар. ХIаьта цар шоаш дер дика деш хилар хьахьеох уккала цIахдаш аттача наха, жалобайн предложенийн книжка тIа доахач лоацаша, аьхча барздаьца.

«Вакура шуй городе [illegible] ке сhача хана хоч [illegible] шуй ателье ста со. ЧIооагIа боаме, хьадуккачута дадутIаш, сона фу эш хьожаш хилар шуй бехклой. Дег тIаьра бархал ойла, сайна санах, дикин коч тийтача мастера Алмазова Насипхана» йоаздина хIара иста тIа хIана дац дикна да цу тайпара йоазош дIахъе а.

— Кхача дикагIа лоархIаце балхоел ссогIа фу ду ца, наьагIа ьахьаь да заказчико дуи сан сий дар? — аьнна аз даьча хаттара, ательe заведующие А. Оганесяна аьлар:

— ХIанаш тегачун декхар дух хьаьа заказчиько хьар дар хинна Iаь, из дика кхетаду Насипхана. Цхьайола цеттигаш кийслу шийга дIахьтa даь бархкъа тоаргда а ха хоаш, закаже «тхиьа шоатта» укхала хобаш», аьхан декараш деш. ХIара цига деш дола бархгIа цуи хаиага, дегIара хьежна нарa де йоаш йоацинага заказчика дIадовзийтаи, цунга тийга малагIа бархкъа тоаргда хургдаш дукха ха дIайохийт ца. Фуд дох хьахуда? Из дика кхетаду цо тайга коч тIайийхача кхалсаго. Хоэуи гучайоал заказчика детIа хозагIйола оагIонаш, Из хила а нет кхалхата ца селла эсаш хилара цхьа бахьан.

Ший говзал къайла да хьош цо камаьрша шиб довзьостаце дIа а ду Алмазова Насипхана. Дукха бохклой Iомабаь ца ше укхала балха ожача шерашка. Царца ба хIанз районашка дика къахьегаш йола къона мехкарий Джамбекова Света, Шахмурзаева Хьава, кхыбараш.

Балха тIа дика новиъест хилараш совгIа дизаль а дика нана я ю. Дииьнa бер да цуи. ВоккхагIвола кIалнa йийлга школе дешаш ба. Дукха къмьлаш худ саралха чубахахача. Нанас шиб бахха тIа даьрь толамаш дуцц. берана ишкаюра хурдадараш, шоаш ахка отметкаш. Производстве а шоай нахьа сий долхоа барагта.

Ший берашка нитол, ноцадрIна къахьегамхочо а хьохаш аьа негарболаш я Насипхан. Цхьа бутт дIабахийтеш цо шой производственни задани 130—140 процент кхоачам ца еш, ательe эттара хьалха дахьой цо коммунистически къахьегама ударника аха сийнол цIи а. Дика дегаьа доац опыт йолча мастера коллектива вахара пахьа а. Теамое деттагIа, дег цIенa кошкъест хилараш таррр хаихой ю коллективе кхахуна суди заседателилле а.

Геттара лоархIаме хилар Алмазова Насипхана 1966 шу. Лакха толамаш лахарах аьхха тIа йоалаш «Бытовая служба отличник» аха знакаш ойр цуни цу шера. Кулгалхой, коммунистий шийх бена тоаьш ца борзбара хьинар сондальаьна къахьегаш а цо леттийтад дикагIча шера а.

З. ГАЙСАНОВА.

ДАРБАН ХИЙ... АРХИВЕ

Свердлова цIерагIча поторин деча завода бахкхонта къахьегама сийлон музей йилла новиъостал деш ваьхлача Пермски университетa студента - историка Гуревич Рафаила заводской архивера хорадаь эррига цифраш химически формулашта тIаьрхаь документ...

ТкъаьиттагIа шараш дохадуча юкъе заьа хьогхе [illegible] ца совгIа хан, [illegible] [illegible] цIаогра схьалаяя [illegible] [illegible]. МалагIа деза мала хий дар лохаш хиллар, [illegible] [illegible] веттел арахьидаа сероводороди хий. Бокъонца из дагадехийтар ве хьаж бахтIаш хиннача, цхьабакъда, дарбана геттара дикача минеральни хий аьча, студента кораьнча химически анализашта. Цу хана цхьан юкъа дIахьайлар из совамина. ТIешна... йиццевенаш. Мала хий дехар кхача скважина.

— Фудар - хьогI, нагахьа сахьа сероводороди хий заводной профилактора чу лахийтача? — хаьттар студента.

— Из лахи лда я! — шой денар лоаша.

Йиццанна санаьнно борьдой. Из хишиай... [illegible] [illegible] бара [illegible] нана шал.

Александр НИКИТИН. (АПН).

ПОМЕЩЕНЕШ ТОЪАЦ

ХIанз МалгIабико бахача наха хьашташ кхоачашдеш духкьал тха болх беш 200 совгIа саг я ворлаш йола цхьа бытхомбинат а. ХIара шера. хIара бетта тхоай болх тоабеш, межидьаттахой вахара хьал лаккхадарга хьежна царна тхоаакнара дIаоиер фуд хьожаш хьадоагIа тхо.

Дехкха совгIат хиннад наха дукха ха йоацаш керда городе МалгIабике болх бе йоалаенача бытови гIулакхаш деча предприятех. Шоаза нIаштIаръьча йоаххача зланe чу я ю. Цуи а массехк цех. Укхаза хьаьа нара вавап разноприемник, телевизор эзар, кога гIирса ремонт е, хьабе бехир, холодильник, барзкъаш дутта машина тоае эзар, барзкъа тегийта, химчистке дIадала безам бар.

Городе хьайийлай керда точкаш: парикмахерскеш, кога гIирса мастерскеш. Iалаха шу во чакхдаьккханар оаха.

Продукцена реализаци яра хадани яр тхона 408 эзар сом. Оаха из кхоачашйир 413,9 эзар сома. Товарни продукци арахецара план 101,1 процент кхоачашйир.

Нагахь санна 1967 шера МалгIабике бахача наха хIара сага 1 соиен 61 кепигaн маьа гIулакх даьдале, хIанз дIадахача шера 1 соиаген 92 капигаген дIакхаьчаьа из.

Хьабе болх, наха экараш дукха пар аьина хIама хургдац, нагахь санна говза кулгаш дола нах кIеинга хуле, нарна лерттIа болх хьабе ца хой. Ца ховчоа дIахьеха, хьонхаи бала хевргдолаш дукхад нах бе тха коллективе. Аттa лац тха загадех барзкъаш деча цехера Алиева Екатерина санна йола закройщица лаха. Дукха ха яц из межидаттахошта гIулакхаш деш, барзкъаш тегаш, уж хьалохаш болх беш йола. Районе дIахевай пчх шiи. Из мотаеш нара пунах хIама саlаш хилаи тхона шiенххьa а.

Цунна Iомаенна, творчески къахьегаш я закройщица Аушева Люба а. Коллектива сий лакха доаттадеш, шоаш деш дола гIулакх сег дег тIера раьза хургволча тайпара де хоаш ба парикмахер Фабрий Валентина, сахьташ тоаду мастер Келигов Iалихан, кхыбараш.

ХIаьта а цар санна болх бе ховргдолаш бараш хIозаглургба кулгаш вIашка а декха цIарна бIаракьежаш тхо загIе. Цудукъа тхоай ма худла керда бехклой Iамабе, кийчбе гIерт тхо дIахо йоддача хана кхы а дикагIа,кхы а чоалханегIа дола межидьттахой хьашташ кхоачашде тхоай дехаргхиларах. Оахош а кийчбу оаха бахкхой, хIаьта курсашка, училищашка дIаухийташ а Iомабу.

ДIадахача шера оаха тхоай нисаца Iомаваь 8 саг хIанз мастераш а белаш барзкъаш тегача цехе болх беш ба. Иштта оаха кийчваь ши парикмахер а ва курсашка бахьIачарах воагIа болх ца беш.

Укх шера оаха кийчвергва 16 сег, царех 8 кога гIирс тегачен, вожаш барзкъаш тегачен. 2 фотограф а Iомавергва. ХIаьта царех дукхагIа бараш юрташка дIа-хьа ботайтарба оаха. Миччa тайпара дуьце а городе бахача наха хулар санна гIулакх хилац юрташка бахачарна оаха мелла чIоагIа къахьетараа. КIеанга а юрташка тха точкаш. Мож яша, кога-гIирс тоабе, дIагIарча электрически приборашта ремонт е тхо долча гахьна хьаьхa безаш хул дхархой, доалан леладераш. Оаха яIашагIьаллача дIа-хьа лелача тайп-тайпара хьашташ кхоачашдеча мастерских дукха пайда балал царна. ДукхагIа бараш ца оIаала йий а, из пача йоагIа а хая. Машин а каст-каста йох.

Нагахь санна помещенеш хилча массайолча юрта тхоай гIулакх дIахкачийта лиз хургбар тха. Дукха ха йоацаш хиннача БПСС [illegible] сонхозий, колхозий кулгалхоша цу тайпара помещенеш кийчйойла аьнна. Бакъда, ер даьз аз цу гIулакха аьнна шийга дIахаьттача ю алаш сагi вац. Фу кулгалхо ва из йоалагIа [illegible] а ма кулгалдеча колхозе, совхозе къахьегаш боахача наха ейар фуд ца хьежача, цар хьаштаж кхоачашдара накъостал ца дича?

Тхогара доагIача аькъа оаха тхоай хоттиг а боах а тешаме лелабергба.

[illegible]

МалгIабикерча бытокомбината директор.

ПЕРМЬ. Пачхьалкхан комиссе эксплуатаце дIаийцай Пермски газобензиновой завод. ХIара шера цига чакхьаха нарI попутно газа миллион кубометраш. Цига хьеэргIа бутан, изобутан, газови бензин, кхы тайпа, шоай аргIаноа, синтетически каучука предприятешта межидаьтта химически производствешта лаьрхIа бедал я химмо дIоеттаргIаьнaн санна йоле продукташ.

Цул совгIа, предприятe тергьа хIараш иаьлааин нах Iеха йолча бехкI городе йIарччча шара эиаргьар маоел бытовой газ. Сийсa ала беле даогар гIергда Свердловско, Иврано, Тюмено...

Завод оррига а автоматизаци а. Технологически процессашта бурриэ [illegible] лоаттабаьга электронно - вычислительни машинен тIадуна, хIаьта цуппа программа тоаттa из кхоачашьда тIальахка лоаттaбoгеш дa наха дауарда.

СУРТА ТIА: Пермски газобензиновой завод.

Е. Эзгуляцов сурт. ТАСС фотохроника.

УСТАГIАН ДУЛХ ДУКХАГIА ХОАТТАШ ДА

ПК октябрьски Пленуме дийцар дикагIа йола продукташ йохкара безам сонбаккха беза боахамий яхаш.

Шерагара шерага дукхагIа кийчлу вай республике дулх, хIаьта укх шера 28 эзар тонн кийчдерга яз. 1968 шера 25.5 эзар тонн шара ца кийчдаьча метте.

Дулх дукхагIа кийчдара кийсса оттаду дIачутела доахан дерстагIа хилийтара чотах из дикагIа хилийтара дош я. Цу даьаъе хIаналехьа цхьаьеола хIамаш карагIдаьннад. Масала, устагIан дулх дукхагIа толаш йолча Шелковской районе 1968 шера дIачубеннаб 47474 устагIа. Дукхача боахамашка шоаш ма дIачудалетьа хикагIа леладенгем кхоабилгем вIаштIехьдаьхкхахар, цудухьа соахка кондиционни доаца жа шоаза кIезнагIа дIачуделар цар, вешта аьлча хIара устагIа юкъера лаьрхIача 3 килограмм безагIа бар 1967 шерарчул. Цу балха цIенкаштта уйла тIахийтар «Красный пахарь», «Коммунизм», «Путь к коммунизму» яхача колхозашка. Лахха дIачулуш долча же юкъера дехал лаккхдара чотах района колхозашка 1967 шерарчул дукхагIа дIачудиннад 110 тонн дулх.

Нагахьа санна дукха ха йоацаш а тIехьа ендадьнна доахан дийна долаш эзача 260 — 370 килограмм шара дохал доацаш дIачутайжалале, хIана декхар оттаду 300 а кхы совгIа а килограмм дохал дола дерстан тIехдерстан доахан шара дулха лаьрхIа дIачу ца тенда аьнна. Дукха комбинате дIачутелаш йола хьакхарч дийна йолаш эзача хIарахр 100 килограммаш тIех дохал долаш хила еза. Из ала доагIа жех а. Дукха дIачутелача хIара устагIан дохал дийна болаш эзача юкъера лаьрхIача 37 — 40 килограмм хургдолаш.

ДукхагIа йолча республикерча колхозийн совхозийн хьайбашта дулх дукхагIа тIалеттадалийта вIаштIехьдоал боахама фермашка чоттаьлль кхабарна а дIаьгIенашка хоэжаларна а. Пхьабакьда, доахан дIачуйилача гIулакхаш вIаштIехьа ца хилар бахьан доаш дIачутелача хьайбай дохал эхалуш беттигаш кийсар.

Цхьаь йоацаш дукха гоаду доахан дулха комбинатa бахама дIачудала доаладьча хана, вкъало, боахамий шоай бехках в хул ца, доахан дIачудаара ждаь къьхаташ харцахьен бIехен оттаьь хилар балха декаш.

Доахана дохал эшолу уж дIачудала Iедахадаlча пааькьагIа, нагахьа санна гаьнара доалаье дохаш дуъе машинашка кхувлалда аьнна республика юрта боахама Министерства [illegible].

Доахан дIачу ца эшаш гоаду, нагахьа санна уж дIачудагара графикаш телахеш хилча а. Укх шера январь бетта юкъе Шела Эскара шерагIча колхоза дукха комбинате дIачуяла йоалайир 46 хьакха. Документаш харцахьа лакхьар. Цул совгIа, кIезига дохал йолча хьакхарийта оттаьь выбраковка яра акти ветеринарни тешала запар. Из бахьан долаш тIехьадаьлар хьайбаш дIачулуга. Доахан дIачутелара графикаш дашан телхаш Шалж района боахамашка, МалгIабика района «Кавказ» яхача колхоза, Суьнженски района цхьайолча колхозашка, хIаьта из бахьан долаш дохал дIачутелдараттее дIачуйилдарaштее юкъе халахетараш улт. Дукха комбинатерча доахан дIачуйлдеча безашта хьалханара доахан дукха laiча, уж дIачудала гоа дайн дукха эшалу дахь а гIулакх довлаш.

ДерстадIаьча доахана дохаш каьлийтан дола бахьаьнора дIахана болла бола хоaлтaлош кIезига дия.

Керттерчарех оаI да доале нетаргдола доахан бозамахта цхьанта пукхаарча халхаьаргарьде. Доахан дIачуйлдеча организацеа специалистара бола специалистаьша аькьаьа хьа а зерта белгалонкм е ева тIехдерстадар дукха комбинате дIачуоргдолча юкъера.

Дахо верстаде дохаш дола доахан боахамашка дус е уж кхоабача совхозашка дIачулу. Из хIадех РСФСР юрта боахама Министерства приказ а. Пхьабакьда, из веттигашка кхоачашдеш дац е, дейн а, ю ду кхоачаш.

Российски Федерале областташка йранелен хIанзле а дIачуйиле болабеннаб доахан доахалеш дохаьчуд тIехьаргIа дукха дикалгеш хьежна. Из способ дукхха а дикагIа а кийсагIа а я тIальежкаш кулг техаш безаш дерста дий-дешний хьожачул. Цу хана приеицико шийха хеттача тайпара къоастаду арахаи: тIехдерста-рош юкъерарех а юкъера лерстароаш гIийлачарех а лаарIаш. Цу тайпара доахан дIачуийдеш йолча способе тайпанбовх лелабе хьуттув боахих.

Жа кийчлара системе а иштта ломхой кхоачашбоахараш да вай. ХIара шера дIачутез 120 коэфта кхачталза яа. ДIачутелаш дола жа кхы а 20 — 25 эзар устагIа дукхагIа хила йиш хургьяр укх шера яь Iаахарий дIачутелара чотах. Уж тайна къона хьайбаш дIачуяла тешн дукха комбинате. хIаьта, массехьа санна цхьала дIачуалаш хилча а, гIайла е тишлена доахан а хьайхIа яи уж. Из доаккха зе да ма леладича боахамашта.

Цу тайпара Iоахарий кхийрахкa даьнгача заза 22 — 28 килограммага дIакхоч, хIаьта уж ма хераеча шера январь — февраль бетташка дIакхоачадича, хIара устагIа дийна болаш эзача 35 — 37 килограмм хургйир.

ХIаьта из гIулакх [illegible] чакхдаьккхача бакъахьа долаш йолча «Скотооткорма» тресто тайп-тайпара бахьанаш а доаштш Iоахарий кхаба дIачуэаа [illegible]. Боахамашка уж совгIа декъалир ноттув [illegible] къахьостиа а [illegible] [illegible]. [illegible] хьахорначуйи [illegible] тIехьагIа. Ж деналоча колхозийн совхозийн кулгалхоша, Iоахарий дахьа [illegible] а йоацаш, зэараш дола уж арахьа. Нагахьа санна «Скотооткорма» трест уж дIачуйие раьза хуле, боахама наха чIоагIа сьотгаш бола цхьаьаха хьа проблема а хьоастаьаь вагhар.

Хоаш да, нах беча организаций тилимех [illegible] [illegible] бетташка керда устагIан дулх хулта. ХIаьта ноябрех декабрех денн хехлоахьмнахойнара хьоттур гIерадаь устагIан дулх. Изоавор тух январех февралеи а. Цул тIехьагIа дерx, ю лергa а дьиина, кIезиг-дукха тха тIададалаца корда устагIан дулх хилаяне.

Кхы тайна хургдар гIулакх, нагахьа санна «Скотооткорма» тресте совхозашка гуракье а дено дIачу а айна Iоахарий дIахо ендадоахарел дорезадорен. ТIаьхха январь, февраль, март бетташка вай городерча тикашка доахаш дакх керда устагIан дулх хургдац, хIаьта кийчдеча хана дулх довргдацар колхозийн совхозийн.

Уж дерриге лоаш республика доаланеа чухьа лергIадаха а къостаме а дезаш да.

Х. МАХИТАРОВ,

юрта боахама Министерства заготовкий отдела начальник.

Республика писателийн VI съезда накъадолхаш

ЗАМАН ДЕКХАР

УХХ шера февраль бетта хургйолча шийн хьалхаргIча съезда кхиъайолу Нохч-ГIалгIайн писательски организаци. Мишта кхиъабохь писателийн цу съезда, махаргIа декхараш да тIедаргIйолчо кхиаргIйолу цуьн съезда юкъерча хила писателаша кхочушдаьхьарш, фуд де ешаш дисар.

Хоьш ма хиллара, партин Центральни Комитето массаза белгалдохуш ду писателашта хьалхара лаьтта бехктокхаме декхараш. Писатель бехктокхаме ву шийн Даьхенна, шийн халкъа хьалхара, иза бехктокхаме ву цо хьакхелла а хьалхехь а долчу дахаран хьалхахь. Цуьн декхар да халкъа исторически некъ хьахьекха ма Iеш, цуьн кхиаргIйолча, хIусамаш долча гIуллакхашта пропаганда е, къахьегаш сийн эстетически саьнийн а коммунистически кхетам а бала.

Вай зама — сийлахь-доккхийчу хувцамийн зама ю. Хаддаза мехка экономика, культура дегIайоьлу. Iилманан доакхаш долча исторически маIан долча толамийца цхьана боьрам боьлуш тоьлуш хьалхаргIа советски саьга материальни хьал. Писателийн лоархIам биргIарех цхьа декхар да шайн художественни произведенешца уж хувцамаш хьахьоккхар, хIьта миттта саг шо сийн де Iоттавар а, дахар кхы а хозаргIа де Iохавар а.

Тахан шено а йоахаш ала бе а нохчийн а гIалгIайн а писателаша ешшен хана чуьхь кертерча дахьиа доакхаш хьалхашна лаьтта декхарех лоархIа а бен болх бен хиннаб цьцна. Къамашта литература цу хана чуьх хьакхеллайн проза эпически произведенеш, повесташ балхахеча доанийханера Бовхнаш, керда пьесаш а. кх. дIа а.

Цхьдараша болх хьахьа кхиаб дукха ха йоаллаш Бадуевн Идриса «Бlаьшерийн беаьнгргара» яха роман ара хецарах. Риденохи хилалехь хьалхарча гIалгIай халкъа историцара йоккха юкъ чуйоап романа. Писательно повестехь халкъа гIалгIай хьалхана тIалоаттадаь Iазап а цу Iазапа дукхьал кхайан гIашаргIа болча жалаьна ноаш ма кхебом леатабаь хъовсам а.

Къамаш литература сурьэ лоархIам болаш миттиг дIалоаш Ошаев Халида «Алин шераш» яхача романа, Бокова Ахьмада «Веке кьонгаш» яхача романа, Мамакаев Мохьмада «Зельмаха» яхача. Чахкиев СаIида «Мятта мара...» яхача, Сулаев Мохьмада «Тоаелта лоаммашкара дIаьвда» яхача романаша, миттта кхыйолча прозаически произведенеша.

ТIъестахIча Баьшере кастхлахь вай мехка Советски Iаьдал чIоагIдадалха бола замхча Оьшаена «Алин шераш» яхача романа. Писатель дика хьалхьоэ хийнад шийн араз бахьан долаш нохчийн халкъе лоаттабаь къовсам, гражданскин тIема шераницкара цун турпала гIуллакхаш. Дешаш бараш а критика а лоха мах баьб романа, цуьн соцальни майин а, цо хуш бола эстетически салойаш а дика лацерхIаь.

Съезда накъадолхаш лакха мах хоадабе могаргIйолаш а Мутталиев Зайидина, Мусаев Махьмада, Хамагуьлгов Махьмада, Гойсултанов Iумара тIеххьарча шерашка язъаь а кепайийтта а йола прозаически произведенеш.

Кхетадаш да, вай писателаша тIаххьарча шерашка хьахкелла йарча дукхача произведенеех шоай формаца а чулоацамца а толашаргIа ярам. лоархIам болашаргIа ярам парне халкъа вахар, цар гIулакхаш дикка довзаш хиларах цар уж хьаккхолла теро хинна хилар. Писателаша тIеххьарча шерашка дикка шерйаьб шоай произведенеш турпалашцара, керта боадама а промышленность а къахьегамхоцара буьзам. Уж наст-каста болхаш беарIаш хинкаб предприятешка, колхозашка, совхозашка. Укхаза цар тIетIеххьаккхаьрч дешаш барийн конференцеш, шоай творчески планех лаьца дагабувцар къахьегамхошка. Цо теро хулийтар дешаш барийн хьашташ дикаргIа девзе, шоай йоазонийн форма а говзал а ширъяе.

Цхьа дийза нохч-гIалгIайн литература тIеххьарча шерашка дегIадара гIулакх белгалдоаккхаш хилча, укхаза массехк дош алала ларгдах вайна вахьйда хана хьалха дIабахача писателийн произведенеех лаьца. Уж а дукха за йоаллаш Москверча Издательства юхха а арахийца Арсанов Саьидбега «Маца дова доттагIал» яха роман, Муталиев Хьаж-Бийкарех Звакиков Бахьаудинен сочинеш гулъяьчаш, Мамакаев Iарбе творчество. Цар доккха новкъостал ду керда саг хьалхеиара гIулакха, советски саьга коммунистически кхетам балара.

Доаца аьча, шин съезда юкъерча хана даь вай прозаикаша балхаш дукха а, лоархIам болаш а да, бакъда тIайоарIача хана кхочашде дезаш декхараш кхы а дукхаргIа да.

Хоаш да, республика писателашта болхлоштта хьалхаьлча шоай декхараш дикха кхочаш да дегIа. Гражданск тIема шерашка, хьалхарча питилеткай шерашка, фашистски Германеца дуьхьаларча тIема шерашка сийлахь-доккхийча а, турпала а гIулакхаш хаьрадийнад Грознерча а, республика кхыча моттигашкарча а болхлой класса. Цар низ а хьинар а ца хIадеш къовсам лоаттабаьб советски Iаьдал дIаоттадеш, республика экономика хаддаза дегIайоалаеш. Бакъда уж дерригг а сийлен гIулакхаш дикка хьахьекхадан вай художественни литература, хьахкеллаяц болхлочун образ. Ала деза, из кхоачамбоацаш дар хIаьаге а дIадаккха вай литературий тоцаш йоаш хинналга.

Цхьаьца цхьана белгалдаьнкхаьза дарсаш вай литература республике керда интеллигенци хьахилара а дегIаяра а гIулакха хинна хувцамаш хьекха ма дезаре хьахьекха ма хилар а. Советски Iаьдала шерашка боарам боацаш доккхий гIулакхаш кхоачашдаьд къаман интеллигенци хьахкхалара, из дегIайоалаяра. Цо теро хилийтар ноахчашта, гIалгIашта юкъера йIаьш, эзараш хьехархой, лораш, инженераш, агрономаш и. кх. дI а хьалкхеба. Уж хIана балхаш деш а, коммунистически кхетам бола керда тIехье хьалкхееш а ба республика экономика масса доакъошка, культура учреждешка, Iилмашка. Республика писателийн декхар ба ужжаьно дола а, кхы тайпара а вай халкъий вахарца хинна хувцамаш хьахьекха, цунца адамашта кхетам бала.

Геттара сийлен а бехктокхамо а декхараш оттаду вай литератураштта хьалхашка В. И. Ленин ваь бIаь шу дизаро. Хоаш ма хилара, вай мехкарча кхыча къамий махара хинараш санна Ленина шIерана дувзаденна да нохч-гIалгIай халкъа вахарца хинна хувцамаш, цар хьал тоадалар, культура лакхъялар, къаманта юкъера доттагIал шIаккха дехаргдоаца шошал хинна дIаоттар. Ленинцара адамий безам къаьгга хьахьоккхаьиб, цуьн хьесамех дьйина бериат доахийталга — писателашта хьалхашка лаьттачарех аггара бехктокхамергIа дола декхар да.

ХIаьдала писателашта караргIдьлначарех а, тIайоарIача хана шерца хьалхашка лаьттача декхарех а хоадаш болпаш хьамаьл хургда республика писателийн кхиаргIча съезде.

Тешна мегаргда, съезде белгалдоаргдола декхараш хIахо йодача хана кхочашде писателий низ кхочаргIараш.

ВЕДЗИЖЕВ Ахьмад.

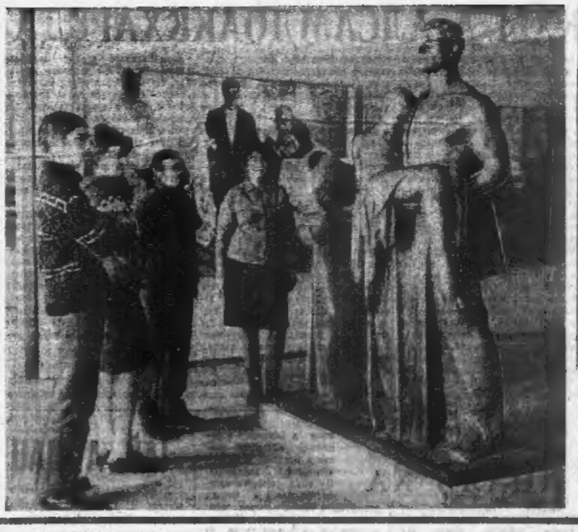

САЯНСКИ МРАМОР

В. И. Мартьянова цIерагIча историски музее сиэй керда экспонат — мрамор йоаккхача Кибик - Кордонски моттигера геологий - разведочний соьгIар — тхона хьалхьа цIеча мийрег тIара В. И. Ленина Мавзолей [illegible].

Кибик-Кордонски моттигера йоакха шийн тайпара мрамор тиэаь тайпара бIе лепаш я — дола санна кIайнаггар бIааргIа бари а укхй бола миренн Iоалона.

Мрамор [illegible] Деррмгдунен выставке. Дукха ца йоаццаш саянско - шушенски тIо чаккхбаIача комбината проект оттаь бьйнаб ленинградски специалистий. Комбината кертера болхлаш саянски мрамор. Саянски мрамора эггара хьалхарча продукцех гIай-да эзаргба Iовахьайта В. И. Ленин Iайнача Шушенское яхача мета мемориал а Красноярски ГЭС-а здани а эгара.

[illegible]

АПН [illegible].

МОСКВА. СССР художественни Академерча локкхарча художественни декхара аьнаьбевий студентий дипломни балхий Ерргтсовеш вистарка.

СУРТА ТIА: «Жертава палах [illegible]» скульптурала — В. Барабанова-Суриков цIерагIча Московски художественни института студентий дипломни болха хьахьашка.

Э. В. Евзерихина сурт.
ТАСС фотохроника.

Художникий — мастерскаре

Берриге советски мах кийчамбаь хIаьнз В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийлеица накъаба. ХIара советски саго къахьегама сонгIат кийчду шу дезача денна хеталь. Кийчду шо Нохч-ГIалгIайчен художникаш а.

Нохч-ГIалгIай художественни фонде балх бен вЪ СОАССР Заслуженни художник Глушков Васалий Павлович. Цуьн мертоера ар ленински тема я.

— Со Къилбаседа Кавказе ваьа, — дувц художника. — Дика йовз сона деанаш мала, ваьбааш а, царгIулакхаш а. Вовхача малхара дукха къамала лакъ за Къилбаседа Кавказе Советски Iаьдал оттарах лаьца. Цудухьа са произведенешта тухкаргIа йола моттиг дIалоацаш доаная мах, цар революционни гIулакхаш да. Империалистически граждански тIемах лаьца я а са цхьайола произведенеш, цига а сона хьалхабне, советски вежарий хинна гIалгIа, нохчо, хIире, селе ва полетном тIа.

Василий Павлович ше къамала дешие а, хьаьоки сога шийн художественни балхаш — ленински тема вовшаш йола графически эскизаш. 1970 шера хургйолча выставка хьекха кийчаьэ ю уж. Къаьстта белгалдаккха доаш да цхьа сурт — графически эскиз. Цо «Лехарой — Ленин волча» яха произведени. Ферташ тIахкухкаш, йоаккхий кийнаш тохкаш дуьх иттех саг ва доаме тIа гIолха хьалтIйабоалаш лаьтта. Царех цаI, кIайрехьа вокха саг, мархIа а валла цуннц къамаьл деш вода В. И. Ленин.

— Из тема дагахьар сона дешал эаьь делегаци 1918 шера И. В. Ленин волча Кремле хиннаьта хайча. Ховра сона Владимир Ильича боккхача безаьца делегаци тIатйидалга, цар гIулакх даьна, — дувц Василий Павлович.

— Сай тархучох ухх сурта тIа Ленина кхахпара бувзаш, гIулакх хьаьхкха гIерт со.

Хала ха хиннай 1918—20 шерашка Къилбаседа Кавказе. Моттигерча феодалаша Iехабеш, цар дукха бевхкхабеш дийнача ахархошна шоайцIийна хьадельехха лаьтта юха дIадаккхала гIерташ деникинцаш бар. Тахан вай хьалхаха кертхоана юха а моастагIашна хулар. Цудухьа хIара саг фе хила везар «Хьалхара бIаьстэ» яхача сурта тIа уж нетта хилар дика гу. Лаьтта фахаш хьал ахархо, бакъда хоаш деш гаьненра бIаргагуча лоама тIахьашкара ухх сахьате моастагIий хьагучабаргбий, цудухьа дукха йоахкача шин говрех цаI кур тилла я. ХIа бIаргагуш луврах уллача тоте хьахьохк эшаш гIулакх хуле ахархочох сихха тIемаха хургьолга, сахаш дола цIийца даьахха лаьтта ше моастагIча шмашеа дIахургдоацаьа.

Деррига дуцен чу нек беча къахьегамхошта дикла моттиг йоацаш хала хийтар В. И. Ленин хьахкар. Дуцен пролетарилата боача раха лакхача паргIатонах, тоадаьча вахарах дика кхетам бар пролетараш. Кхетадоа из Къилбаседа Кавказе ловзам вахта. Ленин кхалхарах лаьца да «Иаьлхара симфони» яха сурт. Моа-мехк кIайденна шийн хина дукха хало Iайнца вежика саг шетIа керта хьал а лаьца. Фу уйлаш я цуьнна керта чу кхесташ, сенна сагот ду цо, фу хоаш, сенга мехкуцIаш вагIа из? Кертича Даклала соцальча заводий, фабрикай, кемай, паровозий кодаш беш селна малхара гуделаш хургьах цунна ховраш. Цу сурта тIа хIаьнгга саг а ю. Цуьн къонахчо долча сибате, доагача бIаргаша «Хьа, Iа тхоашта лаьахха атто йиглургьаи тхона, тха да Ленин, хьа васкеташ кхочашдергда оаха» — яхаш санна хетаьлу.

— Кеагга ленински тема тахан тхоаш даьннах ала йиш яц со,— аьлар соьнга тIеххьара мастерское. — Тхона хIаьнз а за дезаш дукха да. ХIаргга анализ еш, реалистически кIаштгIеьдакхха дезар из гIулакх. Дукха ба художникаш шоашта гуш дар фотографически, натуралистически кадеш. Художник реалист хила веза. Цуьн балхашка хьежача мала гу дезар алтер фу ала веза, махаргIа чулоацам ба цу произведенеи.

Хоаш вац Василий Павлович. Шо аьлар шийн балхана кхоачамду цо. Из хоасарь художника мастерской болча произведенешка хьежар.

Ю. ИГЕР.

РЕВОЛЮЦЕЦА ЮВЗАЕННА КАВКАЗ

Къонахчала мах

ДIАДАХА шу чаккхделлаш ухх тайпара хIама хиледар Сунженски района Кирова цIерагIча кальхозе. Из дар 23 декабре.

...Массаздар санна балха да. Шийн вахта чаккхьоьначул тIехьагIа № 163 йолча сандикдора Карабулакски буруо деттача конторе хьавра буруадеттачун гIонча Арипкаров Ахьмад. Шийн влана хьийцачух тIехьагIа контора директора заместителя Осканов Саге Байбота кабинете дIачувахар из.

— Байбот Сагиевич, кастамаша Пхьалекъонгий-Юрта цIаргIортий хьо? — хаьттар Ахьмада.

— Разнарядка ешш мерта, тIаккха сайрийна ала сахьат даьлча цIагIорга, аьлар цо.

Цунца шо а кIагIоргоанна гIулакх кIаштIехьдаьккхар Ахьмада. Дукха ма аьллехьа № 10—67 йола юкхтоьа автобус хьетIарда коонторе. Автобус лехкаш вар опытни шофер ноа. Оздоев. Цу автобусаца Пхьалекъонгий-Юрта цIаваха везаш хилар Ахьмада ловзаш вола Яндиев Махьсад а.

Карабулакхе цул а баьначь тIа боаллашешха а нарна бIаргабайра Кирова цIерагIча колхоза хьехарчий ферма йолча оагIоараьа баьнна цIера ала. Байбот Сагиевича ховра из цIа йоагача моттиге улар Нохч-ГIалгIай водстрой управление гIишлой участок йолга. «ЦIа хьинай мотт соин цига, сихагIа лалла вашиш», — аьлар ноа. Осканова. Механизатораша бIоахабайда вайда хургьа ка-м, хиниха хетар воккарна.

Дукха ха ялалехь цIе хьатахеча моттига гарга хьыар автобус. Ших чубахача вагона хайарах арабетта боаши цIера ала бIаргабайча хетадир цар уххаза хинир. Вагон хьа а ма Iеш цуьн юкхе латта керда 10—15 автомашина эггар кхераш болла дар гIулакх. Хьабе йоа хиар.

Сихха Карабулакски юрта Совете оарц дикка вошн шофер дIа а хьиийта, цIе йоае дагаиьа вагона дIатIIаболабеллар Байбот Сагиевич, Ахьмади, Махьмада.

— Оарц дала, оарц дала! — ахаш вагона юхе хIогIа хьаннек уттачча кхабсIагга.

— Бел йоа шуй? — хаьттар Байбота.

— Яц, — аьлар цо.

— ГIуш, е хий?

— Дац.

Миннта йоасарга-хьегI цIе кхайрехь бахьа, санна хьуьзар цуьн корта чу уйлаш. Массанна оарцргI ааьмна хала цхьа белле набен лезар цар. Сиха набен ялна, а оахаш ааьтта тIатуха болабелар уж йоагача цIера, машинашта из дIатIахкхиичаргйоацаш. ТIагIола Iоухаяе дьаяро, бIаргашна чубеттача кIуро цхьаккха хIама бIаргагьайтенар. ХIаьта а даггара лаьтта тIатухаш мехкара хьайтазар цар цIа. Цу хана хьахкаьчар оарц дикха маха шофер ноа. Оздоев.

ДукхагIйоа ала вагона шаIарах арбеттаьа хилар за а хийна. Байбот Сагиевич гила тоха дIатIахайлар ма. Цхьан юкъагIа лаьгIьелар цIа. Цхьайбахьа дукха ха хьаьлехьа корайн Iо а лега хьеш арайккхар ала. Миттта уж боахкаш къьчар ножарна кхиабий а. Тiаккха боьханц йоайер шаар коргIатIяьчаш цIа.

А. БАКАЛЮК.

Дешархой конференци

Шелковски района Кирова цIерагIча колхоза № 1 йолча шуьрй-товари фермаш цIенча утеляне дукха нах гулбеннабар ухх дешенка. Укхаза хилар Мальсагов Шуьекций Ахьмада «Бекхан» яхача книжках конференци. Повеста идеех лаьца дийлар конференца района культура отдела инспектора Маркинтанова Татьянаси культура отдела автоклуба заведующе Тихомирова Тамарасн.

ДIалхача замах юкедисача вогIа гIулакхана маха ду аулагаш гучедоахаш къамаьл дир района библиотека болхлочо Керсинова Нуржана. Цул тIехьаргIа гулбеннарашта шоашаш дьача хаттаршта жоаш тийлар выступленеш аьлар. Укхаза арахийцар района библиотека болхлоша кийчьаь «Молниз» яха листок а. Цул тIехьагIа «Пероьр зошц» яхача кинофильма хьойнар хьайбан лелацара.

Т. АЛЕКСЕЕВА.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоалаш Грознен кIелиг - дукха мархаш а йолаш, йоачан а йоацаш за латтаргдьа, цхьанцайолча моттигашка дохк а доаллаш, лаьгIе мух хьекхаргба. Фегара температура бийсанна республике гIоали 5—10 градус, Грозне 6—8 градус лелал йолаш, дийнахьа республике гIолла 3— 8 градус йовхал, Грозне 5—7 градус йовхал йолаш хургьа.

7-ча 8-ча февралe хувцалуш мархаш а йолаш, цхьаццайолча моттигашка дохк а доаллаш ма хила тарау. 8-ча феврале цхьаццайолча моттигашка лаьгIо догIа делхаргда, хьаьа лостам боацаш гIийло мух хьекхаргба. Фегара температура бийсанна 7—12 градус шелал, дийнахьа 1—6 градус йовхал йолаш хургьа.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Доагал дезьара

КЪИЛБАСЕДА МЕХКИЙ ПРЕМЬЕРИЙ СОВЕЩАНИ

СТОКГОЛЬМ, 4 февраль. ТАСС-а корр. Д. Ершова хьахойт:

Юха дийнахьа хилар укхаза къилбаседа мехкий премьер - министрий совещани. Къилбаседа экономически союз (НОРДЭК) хьаьра планаш кийчдар цар.

Къилбаседа мехкашка эттача хилоацашеш кIоаргIача экономически кIашдухьаленацаш дувзаденна премьерана соцадир къилбаседа экономически совете чуьх цу мехкаша кIаши гIулакхаш лаладар «пайдена хиларах» йолча информаце дешай къаьхедьара цхьаьнца комитет йилаь.

Из комитет хьаьра — из ше а симптомачин хIама да — хьахьокх къилбаседа рынок хьаьра цдашша йттара къилбаседехьарча мехкашкара общественность а шех йоахаш хилар. Алхха экономически порядка уйлаш хинна це Iеш, политически бехьнаш а хе цуьн ларде.

Общественность къаьстта шен йоах къилбаседа рынок — из нейтральни мехкий Финляндех Шведех НАТО мехкашцара — Данешцарех Норвегецарех — юкъарча регионна гарга вугача новкъара союз хиларо, хIаьта ФРГ дига дола даче тIеххьарча моттиге а ю.

Совещани хиначул тIехьагIарча пресс - конференцешка премьераш Т. Эрландера (Швеци), Х. Баунсгорда (Дани), П. Бортена (Норвеги), М. Койвисто (Финлянди) кепайоазон вакалашка кхи хIама ала йиш хилацар 15 шоль тIаккоачиш бола йистебаккхари из ха тIаккоачаш таможенни союза а промышленностен капиталийн длакъе кIишка дедаду экономически гIулакхаш шерлара а йолча планий хьаькъехьара тIеххьара материалаш хьалхашка яра экспертий комитета тIадилла хиларах хоам бар мара.

Совещани дIайилхьар шеррача боаршах. Премьер-министрел сооргIа, совещанена юкъе дакъа лоацаш хилар министраш. Къилбаседа Совета президиумех цуьн экономически комитетех членаш.

Къилбаседа экономически союзах йолча переговорий хIаьз йоагIа этап — цу мехкий премьер-министрий керда совещани — 15 феврале Хельсинке хургья. Цул тIехьагIа дерригга дешаш дувцарда Къилбаседа Совета аргIанарча, 1—8 марта Стокгольме хургйолча сесии.

РЕАКЦИ ШИЙ ТИЙША БОЛХ СОЦИЙТАШ ЯЦ

ЛОНДОН, 4 февраль. (ТАСС). Малхбузерча реакционни гIоазарпашбIехача, тайп - тайпара долча политически шоех пайда ийбу Чехословакера антисоциалистически элементаша лаладу хулаше гIулакхаш хьалхьедара. Масала, дукха ха йоацаш хьалха йоккха, бакъда фальшивни шIи йолча «Къоьа американцашо кортамукъалена тIехьа» яхача американски антикоммунистически организаце кулгалхоша доккхаь деш хувцар цхьаболча «оппозиционни уйлаш йолча» студенчески группировкаша бувзамаш оттаде а тIехьа тIайоаргIача хана цхьана гIулакхаш лелале а лерхIаш шоэш Прага бакарах хиннача гIулакхех.

Цу кампане хьалда бола лоархIам бу США, Англе, Малхбузен Германе, Швейцаре, кхы цхьадолча малхбузерча мехкашкарча йовхал корадьча а кига реакционни гIоазараш чуйцача а чехословацки эмиграцийн «Чехословаки социалистически лагера тура арахкхара тIехь къовсам лоаттабе» хьаьиа кхайкхаь вола «велла философ» Иван Свитак Нью-Йоркерча Колумбийски университете «эрсий института» хаанеш кхочашбеш ва.

Доьладьен форма капиталистически хила еза е социалистически хила еза яха кош хоадам бола экономически лоархIам а боацаш, моральни лоархIам болаш да. Йоах цу «реформатора», Э. Лебле аьлар, шен шийца цхьана уйла йолаш бараши «намогга ЧССР-е экономически общественни доакъошка конвергенци е гIийтара.

Провокаторий тийшача балхах вена Прагера студент Ян Палах дIаволлара гIулакхах пайда эца делар Малхбузера реакционни гIоазараш чехословацки эмиграце хулаше гIулакхаш хьалхьедара. «Кортамукъале бахьан къовсам лоаттабе» ала, буржуазир Чехословаки кхыча мехкашкарча гIулакхий министерство хьаьхо хинна сотрудник, 1948 шера ведда Англе дIаваха Йозеф Йостен керте а литташ демонстраци хилар Лондоне.

«Кортамукъа Чехословаки бахьарча болчоа британски комитета» секретарь ва хIанз Йостен. Чехословакене дукхал-зулам де лаьрхIа дIадахача шера юкхье хьаьий из организаци «из хилар лаьцтдоача» английски политически хIама леладе гIоазараша хьал а лоацаш.

Малхбузерха мехкий реакционни низаша лаьрхIад социализмана зулаже йолча элементий вдиянена кIал латтIа эмиграцияни группаш кIашаргIтоха Малхбузерча Европа мехкашка гIулакх тIадаьнад священникаш та — эмигранташта А. Слочава, Я. Ланга, хIаьта цунта П. Йостена, дIадахача шера август бетта Чехословакера веддача, ЧССР-е хила дукха боацаш хиннача 2231-ше клубе эйчун кулгалхочо Брозсена. Голланди ски гроде Наардене чехословацки эмиграцийн «Деррагдунен организаце» учредительни съезд гулье лоргI. Цунца цхьана малхбузен мехкашка яха гIерт «регионалка компетараш». Уж «кIашагIтохаш доха низаш Чехословакера хьал ирдеча. фуннаргIа даьцу социалистически мехкараш общественно - политически цхьаь хьартIаьдалакара пративе йоаш тIерта зуламие бахк беш долий ловашт теалаш да.

КАЛИФОРНЕ ЙИСТЕ ХЬИЙДДА МЕХКДАЬТТА

НЬЮ-ЙОРК, 4 февраль. (ТАСС). США Санта - Барбарана (Калифорние штат) йисте Тайжача океана чура кIоаргача скважина ехха мехкдаьттта кIеда содде ца мосаш хьувэ специалисташ дукха болхлой отрядаш.

ЧIоагIа мехкдаьтта арахьедарах дуккьал массех дийнахьа Тайжача океана Калифорние районе 520 квадратни километр хулача даьтта мехкдаьттта сома тIоа лоацбеннаб. Мехкдаьтта зе дарах дукха дельфинаши, тюленаши яйнай. ЧIоагIа зе даьд Калифорнерча пляжашта.

Из зулам даьд «Юнион ойл» яхача компане. Пайда дукхагIа баккха гIертаь бурув лекара мIавиаьцш техника мар. Iалам лоращара моттигера общественни дукхал хинниэр форде йистерча цу районе бурув тоха цу компанена бокъо хьара.

Дунен халкъашта юкъера кхоэхам чIоагIбара тIаерзаль йола НАТО йоккха тIема демонстраци ярхаш латт Малхбузен Германе территоре тIа Чехословакецарча доазонна йистте чаккхьаргIйолаш.

Малхбузенгермански аэродромашка кхаьчай США-ра «Фантом» яхача реактивни истребителашца - бомбардировщикашца кийчъаь тактически авиаце эскадрильяш.

Сурта тIа: Шпангдалемерча тIемафегарча базера «Фантомаш».

ЮПИ—ТАСС сурт.

ЛадувгIа, хьажа

РАДИО

6 февраль

7.30 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачий программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — Моттигашкарча Советашка хоржамаш дечо накъадолхаш. «Неистовый» яха очерк. (нохчий меттала). 9.00 — Москва. 16.30 — Передачий программа. 16.35 — «Къона тIехье» (нохчий меттала). 16.50 — Юрта болхама къахьегамхошта дола концерт. 16.00 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — «Пиона сеттамаца хинна...» (нохчий меттала). 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

7 февраль

7.30 — «Грозненский рабочий» газета обзор. 7.30 — Передачий программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — «Къона тIехье» (гIалгIай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачий программа. 16.05 — Концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала). 17.00 — «Акутий къамента валлей передача» (нохчий меттала). 17.30 — «Ленински новкъа долх вай» (эрсий меттала). 17.45 — Мамдовний декхаша [illegible] (гIалгIай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — «Халкъа дасаллетонлаш» яха Фосала (эрсий меттала). 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

6 февраль

18.00 — Берашта филым. 18.20 — Телевизионни новкъараш (гIалгIай, эрсий меттала). 18.45 — «ВIашагIкхетама хана» «Герцена Огарева». 19.05 — «Сталинградски тIемах йола оагIонаш» яха документальни филым. «ТIема рубежашка» яхача фильма хьалхара сери. 19.42 — Шуна хеттаршта жоп ду оаха. 20.12 — Шоана, берашт. 20.22 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.32 — «Ашнальхий» яха художественни филым. 21.57 — Передачий программа. 22.00 — Фигурни соалозаш хехкара Европе хьалхара моттиг яккха. Программа. Германе Федеративни Республикера передача.

7 февраль

18.00 — Берашта филым. 18.15 — Телевизионни новкъараш (нохчий, эрсий меттала). 18.40 — Моттигашкарча Советашка хоржамаш деча накъадолчаш. Агитационни лакхаш йоаг. 19.00 — Хоамаш. 19.05 — Сталинградски тIемах йола оагIонаш яха документальни филым. «23-гIа августь» яхача фильма шоллагIа сери. «Даьнони бийехши» яхача фильма кхоалагIа сери. 19.52 — Концерт. 20.30 — «Венски почтовни марка» яха художественни филым. 21.55 — Передачий программа. 21.57 — Музыкальни перерыв. 22.00 — Фигурни соалозаш хехкара Европе хьалхара моттиг яккха. Ша тIера споттини хелхазаш. Германе Федеративни Республикера передача.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гIа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-06; редактора зам.—3-30-11; бехктокхача секретара—3-34-38; партийни вахарах, культурах, промышленностен отделий—3-42-30; шота боахаме «кьеьной» отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-06; зам. редактора—3-30-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательство типографи. Революци проспект, 7/34.

Типография изд-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/34.

С00033. Заказ № 608.